

KOROŠKA KRONIKA

Izdaja Britanska obveščevalna služba. — Cena mesečno: za tuzemstvo 2 S, v inozemstvo 5 S. — Posamezna številka 50 grošev

Leto V.

CELOVEC, 9. decembra 1949

Številka 49

Svobodno delavstvo proti totalitarizmu

Mednarodna zveza svobodnih delavskih sindikatov ustanovljena

V Londonu so voditelji delavstva mnogih držav iz vseh delov sveta ustanovili novo organizacijo: Mednarodno zvezo svobodnih sindikatov. Ustavodajni odbor te organizacije je pod vodstvom Arturja Deakina, zastopnika britanskih sindikatov, opredelil naloge nove mednarodne sindikalne zveze: „Kot organizacija, ki iskreno priznava načela demokracije, se bo borila za človeško svobodo in se bo stavila v bran vsakega totalitarizma in napadalnosti, pa naj pride v kakršni koli obliki.“ Organizacija si je nadela 15 dolžnosti in ena izmed teh je „koordinacija v obrambi vseh svobodnih sindikatov proti vsakega gibanju, ki ima za cilj omejevanje nji-

hovah pravic ali pa podjarmljenje in pronicanje totalitarnih in drugih protidelavskih sil v to delavsko organizacijo.“

Na podlagi ustave bodo ustanovili kongres, katerega naloga bo, da „izvede ali zavrne predloge na podlagi najširše možnega sporazuma in ne na podlagi navadne večine.“ Kongres se bo, kakor je bilo predlagano, sestajal vsaki dve leti, splošni svet nove organizacije pa bo zasedal v onih letih, ko ne bo zasedanj kongresa. Število zastopnikov v kongresu bo odvisno od števila članov

včlanjenih sindikatov. Poleg tega predvideva ustava izvršni odbor, ki ga bo sestavljalo 19 članov, katere bodo imenovali izmed članov kongresa in se bodo shajali najmanj dvakrat na leto.

Zastopnik kanadskega delavstva Percy Bengough je na konferenci izjavil, da so kanadski delavski sindikati podvzeli vse mere za izključitev komunistov iz svoje srede in zagotovil novi mednarodni delavski organizaciji največjo pomoč s strani kanadskih delavskih sindikatov.

Češki duhovniki obdolženi veleizdaje

Češka državna založba je 6. decembra izdala brošuro, v kateri obsoja češko rimskokatoliško duhovščino „veleizdaje, ki jo je izvedla na povelje Vatikana“.

Brošuro so napisale tri osebe, med njimi dve ženski. V knjigi izjavljajo: „Največja krivda zadeva praškega nadškofa dr. Jožefa Berana.“ Dalje pravljajo v tej brošuri, kako je Vatikan videl, da je na Češkoslovaškem padla ena glavnih opor njegove reakcionarne politike s porazom kapitalizma. Cerkve so bile na razpolago Vatikanu, nadaljuje brošura. „Škofje z dr. Beranom vred so se zavezali, da se poslužijo veleizdaje. Beranov načrt je bil, napraviti izzivalen govor, da ga nato aretirajo, ker Cerkev rabi mučenikov“, je pisano v brošuri. „Pastirski listi, ki jih je izdajal nadškof, so imeli namen izpodkopati režim ljudske demokracije. Mi smo mu zaupali, ker tekom svojega zapora v koncentracijskem taborišču ni mogel ostati gluhi in slepi, da bi ne videl znakov, kako propada stari red.“ Brošura nadaljuje: „Namesto, da bi dr. Berana

aretirali, se je varnostna policija nastanila v njegovi palači z edinim namenom, da mu je na razplogor v slučaju, če bi rabil varstvo pred ogorčenimi verniki.“ (Reuter).

Kerenski govori Rusom

Iz New Yorka poročajo, da je bivši ruski ministrski predsednik, Kerenski, govoril po radiu v nedeljo zvečer v radijski oddaji, namenjeni Sovjetski zvezi. Po 32 letih, odkar je bil pregnan iz političnega življenja, se je sedaj zopet prvič pojavil na politični pozornici. Sovjetskim komunistom je povedal, da se igrajo z ognjem in „če bi se ogenj razvnel, bo vsa Rusija popolnoma pogorela, če že ne ves civilizirani svet.“

Kerenski je tudi obsodil komunistično internacionalo, da izkorišča ruske sile in zemeljska bogastva z namenom, da si osvoji ves svet. Že pred nekaj meseci je Kerenski, ki je sedaj star 68 let, s 24 drugimi ruskimi begunci ustanovil „Zvezo za osvobodjenje ruskih narodov“ v New Yorku. („Reuter“).

Atlantska obramba

1. decembra se je zbral v Parizu severnoatlantski obrambni odbor, katerega tvorijo predstavniki 12 držav, ki so podpisale severoatlantsko obrambno pogodbo. To je bil njegov drugi sestanek, odkar je bila ustanovljena 17. 9. 1949 organizacija v smislu severnoatlantske obrambne pogodbe. Prvi sestanek je bil v Washingtonu 5. 10. 1949. Sedaj je predsednik tega odbora obrambni minister Združenih držav Louis Johnson.

Obrambni odbor je na svojem zadnjem zasedanju soglasno sklenil in odobril sledeče točke: vojaški načrt za popolno obrambo severnoatlantskega področja; načrt za proizvodnjo in dobavo orožja in opreme; vzporeditev načrtov raznih pokrajinskih skupin; obrambni načrt organizacije severnoatlantske pogodbe.

Vojaški odbor, kateremu predseduje general Omar Bradley, predsednik štabnih načelnikov Združenih držav, se

je sestel v Parizu 29. novembra. Na sestankih obrambnega in vojaškega odbora so določili bistvene naloge organizacije in cilje, ki so potrebni za izvedbo obrambnih določil severnoatlantske pogodbe. Sporazumno določena načela bodo tvorila temelj za nadaljnja učinkovita prizadevanja pogodbenikov za posamezna in skupna prizadevanja za okrepitev obrambe. Ta prizadevanja imajo miroljuben namen in niso naperjena proti nobeni državi ali narodu. Pogodbeniki hočejo braniti samo svojo civilizacijo in svoje ustanove.

Duh sloge in sodelovanja med pogodbeniki je omogočil hitro in učinkovito uresničenje organizacije, ki bo skrbela za njihovo obrambo. Sestanki so utrđili prepričanje, da je sodelovanje med državami za njihovo obrambo prispevalo in bo tudi še nadalje prispevalo k temu, da se doseže glavni cilj organizacije Združenih narodov — ohranitev miru in mednarodne varnosti.

Nov sestanek Kominforma

Komunistično glasilo „Humanité“ poroča, da je bil v drugi polovici novembra na Madžarskem sestanek Kominforma.

Na sestanku so bile komunistične stranke Sovjetske zveze, Bolgarije, Rumunije, Madžarske, Poljske, Češkoslovaške, Francije in Italije.

Sovjetski zastopnik je predložil resolucijo, da je treba s povečanimi silami

pospešiti boj proti načrtom anglo-ameriških „vojnih hujskačev“. Rekel je, da imajo pri tem veliko nalogo komunistične stranke Francije, Italije, Britanije in zahodne Nemčije. Resolucija poziva tudi na boj proti desničarskim socialistom. Med temi imeni, ki jih navaja, vidimo med drugimi Bevina, Attleeja, dr. Rennerja, Bluma, Spaaka, Schumacherja in Saragata. (BBC)

Naloge Kominforma

Ameriški list „Baltimore Sun“ piše v članku pod naslovom „Mir je nekaj lepšega“ naslednje:

„Glavna naloga Kominforma je, utirati komunizmu v svet ter skrbeti za njegovo enotnost. Je popolnoma pod vplivom sovjetskega uradnega komunizma in njegova poročila so povelja za pohod mednarodnega komunizma. Prav za to pa so tudi zelo važni dokumenti. Zadnje poročilo, ki so ga izdali na nedavnem sestanku Kominforma na Madžarskem, ne vsebuje posebnih presenečenj. Glavna točka je še vedno „mir“, seveda v sovjetskem slogu. Kominform ima pri tem določeno nalogo. Skrbeti mora za to, da spor med obema svetov nima taboroma ne izgubi svoje ostrine.

Prvi je „demokracijski“ protimperalistični tabor, ki ga vodi Sovjetska zveza v vztrajnem in odločnem „boju za mir med narodi in za demokracijo“. Drugi pa je „imperialistični protidemokracijski tabor z vladajočimi krogi Združenih držav na čelu.“ Glavni cilj vladajočih ameriških krogov — kot pravi kominformistično poročilo — pa je uvedba močne anglo-ameriške svetovne nadvlade ter zasužnje drugih držav in narodov, uničenje demokracije ter pripravljanje nove vojne.

Poročilo razpravlja o tej stvari s tako naivnostjo in vztrajnostjo, da bi ga psihiatri pripisali kakemu duševno omejenemu človeku. Poročilo potvarja dejstva na vse načine in jih tako zapleta, da jih ni mogoče spoznati, samo zato, da lahko z njimi podpira svoje trditve. Vsak pozitivni korak, ki so ga Združene države podvzele od konca vojne, je za kominformiste napadalno dejanje in vojno hujskaštvo. Sedanje poročilo se je omejilo le na zmerjanje bančnikov in pohlepnihih tovarnarjev za strelivo. Take ljudi, kot sta na primer James Carey, tajnik Ameriškega kongresa industrijskih organizacij in Artur Deakin, predsednik Britanskega kongresa sindikalnih organizacij, pa poročilo napada kar poimensko. Oni socialisti, ki ne priznavajo komunizma sovjetskega kova, so postali sedaj „zagrizeni sovražniki miru.“ Toda vse to so za naš čas že stare bajke. Zlonamerna potvarjanja zahodnih ukrepov in nasilno spreminjanje pomena takim besedam, kot so demokracija, mir in svoboda, so sedaj že tako običajna, da se jim pusti le še malokdo zapeljati.

Mnogo važnejši pa je v tem poročilu ponoven napad na jugoslovanskega poglavarja Tita. Tito je sedaj postal v sovjetskih očeh bolj zahodnjaški kot Zاهد sam in nobena psovka zanj ni prehuda. On in njegova klika sta postala glavno orožje ameriških imperialistov. Titovci so sedaj fašisti in jugoslovanska prestolnica Beograd je postala ameriško vojnisko središče. Glavni cilj titovcev je izvesti revolucionarni državni udar v kominformističnih podložniških državah in jih odtrgati od Sovjetske zveze ter jih podrediti imperialističnim silam.

Poročilo ima tak zaključek, čeprav je izdano v imenu miru, da je vse bolj poziv k orožju kot pa k miru. Kominform meni, da je boj proti Titu in njegovi kliki, proti tem najetim vohunom in zločincem mednarodna dolžnost vseh komunističnih in delavskih strank.

Bilo bi popolnoma brez pomena, da bi kdo čustveno odgovarjal na tako historijo. Važno je ugotoviti, v koliki meri je to le prazno besedičenje in v koliko kaže Kominform s tem znake za svojo bodočo igro. Ali ima komunizem v načrtu že v kratkem zadati Titu smrtni udarec? Ali bo končno le prišlo do vojne? To je zelo neverjetno. Ali se bodo Sovjeti omejili na to, da bodo ta svoj

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nov val sodnih razprav na Balkanu

7. decembra se je začela v Sofiji sodna razprava proti Trajčo Kostovu, bivšemu namestniku bolgarskega ministrskega predsednika. Kostov je obtožen vohunstva v prid zapadnih velesil in titoizma.

V Sarajevu pa se je pravkar zaključila sodna razprava proti 12 sovjetskim državljanom — eden se je med razpravo obesil v zaporu. Vseh 12 je bilo obtoženih vohunstva v prid Sovjetske zveze proti titoizmu.

Kot kažejo obtožnice in ves potek razprav, so te nove razprave popolnoma v duhu in smislu Rajkove razprave v Budimpešti.

General Marshall zadovoljen

General George Marshall, ki je dal pobudo za pomožni načrt, je v svojem govoru, katerega je imel v New Yorku, izjavil, da je zadovoljen z dosedanjimi uspehi programa za evropsko obnovo, ki prekašajo prvotne upe.

Marshall je omenil resnost evropskega položaja v letu 1947 in izjavil, da izgleda ta položaj zdaj po dveh letih precej drugače, čeprav so še težki problemi in nevarnosti.

General je nadaljeval, da predstavlja tretje leto programa težko preizkušnjo in da je treba upoštevati dva nadvse važna činitelja, to so valute in carinske meje.

„Čeprav je rešitev teh dveh problemov — je zaključil Marshall — združena z žrtvami, je rešitev tako zelo in očitno nujno potrebna, da upam, da bodo prizadete vlade uvidele potrebo te rešitve.“

A. Bebler stalni zastopnik Jugoslavije pri ZN

Iz Beograda poročajo, da je bilo uradno javljeno imenovanje Aleša Beblerja, namestnika jugoslovanskega zunanjega ministra, za stalnega jugoslovanskega zastopnika pri Združenih narodih in za jugoslovanskega zastopnika pri Varnostnem svetu. Dosedanji jugoslovanski zastopnik pri Združenih narodih dr. Jože Vilfan, bo prevzel posle namestnika zunanjega ministra.

Aleš Bebler je star 42 let. V povojnih letih je bil voditelj jugoslovanskih delegacij na številnih mednarodnih konferencah in pri Združenih narodih. On je tudi imel nalogo pripraviti in predložiti jugoslovanske zahteve v zvezi z avstrijsko mirovno pogodbo. Bebler je bil že od mladega komunist. V državljanski vojni v Španiji je bil namestnik političnega komisarja v Mednarodni brigadi, kasneje pa je za časa zadnje svetovne vojne bil na važnih mestih v slovenski komunistični partiji in v partizanski vladi.

Politični pregled

NORVEŠKA

Poslanec Združenih držav na Norveškem se danes ne vlada več strah pred vojno, ki je v začetku ustvaril v tej državi zelo napet položaj. Niti atomska eksplozija v Rusiji ni mogla porušiti miru Norvežanov, ki so v tem času pokazali mnogo večje zanimanje za denarno razvrednotenje in vpliv tega ukrepa na cene.

Atlantska obrambna pogodba, ki so jo Norvežani podpisali po temeljitem premišljevanju in razpravljanju, je za Norveško najtežja in najbolj dramatična odločitev njene zgodovine. Sedaj pa je Norveška ponosna na to, da je bila ena izmed prvih podpisnic.

Komunisti so na Norveškem izgubili svoj ugled in vpliv. To dokazuje dejstvo, da so pri letošnjih volitvah izgubili vseh 11 sedežev v parlamentu.

V industrijski proizvodnji napreduje Norveška zelo hitro. Med vojno je bila norveška industrija porušena in njena trgovska mornarica je bila zmanjšana na polovico. Letos pa je dosegla že 4.800.000 ton.

V ROMUNIJ SE MORAJO ZAHVALITI SOVJETOM ZA KOS KRUHA

Moskovski list „Izvestja“ je priobčil 23. novembra članek, v katerem razlaga, kako se v vsakdanjem življenju kaže romunsko-sovjetsko prijateljstvo. V članku je pisano: „V Bukarešto je pripelo 6 pekovskihi mojstrov iz Sovjetske zveze z namenom, da učijo romunske peke o novem načinu peke kruha. Kakor hitro so sovjetski peki prišli v Bukarešto, so pričeli takoj peči na svoj način kruh v novozgrajenih kolektivnih pekarnah in prebivalci Bukarešte so opazili takoj velikansko razliko v kakovosti kruha. Tako se sedaj vsak prebivalec Bukarešte, ko je kruh, zahvali Sovjetski zvezi za njeno prirčno prijateljstvo do romunskega ljudstva.“

SPREMENBA MADŽARSKE DUŠE

Madžarski list „Magyar Nemzet“ je nedavno pisal: „Stari narodni melanholični napevi ne izražajo več čustev ljudstva in jih je zato treba nadomestiti z optimističnimi masovnimi napevi.“

Tako piše omenjeni list v članku, v katerem razpravlja o enem od „najbolj značilnih in centralnih vprašanj madžarskega kulturnega glasbenega življenja.“

POLJSKO VZGOJO SO REORGANIZIRALI

Na Poljskem so dokončali pravočasno načrte za komunistično vzgojo in za njeno reorganizacijo po sovjetskih smernicah, tako da jih lahko uresničijo v novem šolskem letu. Neki članek, ki je prišel iz ministrstva za vzgojo in ki je bil nedavno objavljen v poljskem listu „Tribuna Ludu“, pojasnjuje, da se je za popolno komunistično vzgojo treba držati sledečih treh smernic:

1. Učitelji morajo graditi ves svoj pouk na teorijah marksizma in leninizma;
2. šolske učne knjige, ki so bile pregledane, morajo razlagati vse predmete, od zgodovine do zvezdoslovja z ideološkega stališča;
3. Sovjetska zveza mora biti vzor materialističnega raja.

Naloga Kominforma

(Nadaljevanje s 1. strani.)

trik pokrili z notranjo jugoslovansko vstajo? Tudi to se zdi neverjetno, ker je Tito vse preveč spreten in skrben, da sproti najde in poskrbi za te svoje domače sovražnike in jih spravi na „varno“. Ali lahko Sovjeti računajo morda, da bi tako notranje presenečenje v Jugoslaviji podprle še sosednje kominformistične države z različnimi podtalnimi sunki? V preteklih tednih se je o tem precej govorilo.

Toda naj bodo sovjetski strateški načrti kakršni koli, vendar nam dá slog tega divjega kominformističnega poročila misliti, da se bodo v kratkem pokazali in začeli razvijati pomembni dogodki.“

(CAD)

CHURCHILL IN EVROPA

Na sestanku evropskega gibanja je govoril v Londonu med drugim tudi bivši angleški ministrski predsednik Winston Churchill.

Dejal je, da morajo načrti za evropsko enotnost trdno sloneti na predpostavki, da se bodo evropskemu svetu pridružile tudi države z one strani železne zaves, ko bodo svobodne. In sčasoma bodo svobodne, je dodal Churchill. Za železno zaveso živijo ljudje, ki spadajo k naši kulturi in tradiciji in srčno želijo, da bi se z nami združili. (BBC)

ACHESONOVA IZJAVA O OROŽJU ZA ALBANJO IN BOLGARIJO

Glede prepovedi pošiljanja orožja Albaniji in Bolgariji je zunanji minister Acheson na svoji tiskovni konferenci izjavil:

„Združene države se zvesto držijo priporočil Glavne skupščine OZN in bodo podvzele vse potrebne ukrepe, da preprečijo pošiljanje orožja in drugega vojnega materiala Albaniji in Bolgariji iz ali preko ozemlja, ki je pod nadzorstvom in jurisdikcijo Združenih držav. Vlada Združenih držav ne bo izdala dovoljenja za izvoz takega materiala v navedeni dve balkanski državi in bo v sodelovanju z drugimi državami podvzela potrebne korake za preprečitev eventualne tajne trgovine z njima.“

UNICEF IN JUGOSLAVIJA

Tanjug poroča iz Beograda, da je „Borba“ objavila ob priliki 4. decembra, ki je dan Mednarodnega sklada za pomoč otrokom po vsem svetu (UNICEF) članek predsednika odbora za zaščito zdravja v Jugoslaviji, dr. Pavla Gregoriča.

V tem členu podaja pisec v številnih podatke pomoči, ki so jo prejeli jugoslovanski otroci v zadnjih dveh letih od Svetovne organizacije za zdravje. Živil, oblačil in drugih potrebščin za zaščito zdravja jugoslovanskih otrok so prejeli v vrednosti do 6 milijonov dolarjev. UNICEF je poslala v Jugoslavijo za cepljenje proti tuberkulozi 25 avtomobilov in nadomestnih delov, velike količine seruma za cepljenje in druge

potrebščine. V Jugoslaviji so organizirali in izvedli cepljenje 4 milijonov otrok. 16 skupin je že preiskalo 1 milj. 700 tisoč otrok, od katerih je bila polovica cepljenih. Kakih 20 milj. dinarjev so porabili v posebne namene in delo se bo nadaljevalo prihodnje leto.

Odborom za zaščito zdravja, ki so jih ustanovili v Beogradu, Zagrebu in na Golniku, kjer predvsem zdravijo tuberkulozne otroke, pošilja UNICEF 10 kg streptomicina na mesec. Mednarodna organizacija za pomoč otrokom pomaga v Jugoslaviji tudi pri zatiranju malarije. Med drugim je UNICEF poslala v ta namen v Jugoslavijo 10 avtomobilov, 120 koles in 4 ambulance. UNICEF tudi redno pošilja potrebne količine penicilina. Do sedaj so ga že poslali kakih 72 tisoč ampul, v bodoče pa jih rabijo še kakih 300.000.

Predvsem pomaga UNICEF v boju proti vsem mogočim otroškim boleznim, predvsem pa proti tuberkulozi in difteriji. S tem da je mednarodna organizacija pomagala tehnično izvežbati jugoslovansko medicinsko osebje, je omogočila, da je 21 zdravnikov in bolniških strežnic posetilo štirimesečne tečaje v Angliji, Švici, Franciji in na Švedskem.

Ob koncu članka se dr. Gregorič zahvaljuje tej mednarodni organizaciji za vso pomoč, ki jo je nudila jugoslovanskim otrokom, in izrazil pri tem prepričanje, da bo UNICEF, kateri je tudi Jugoslavija prispevala velike količine živil za druge države, še naprej pomagala izboljšati zdravstveno stanje jugoslovanskih otrok.

„Sovjetski Gibraltar“

Kot poročajo, je albanski ministrski predsednik Enver Hodža spravljal precej v zadregu Sovjete ali bolje rečeno, pokazal je, v kakšni zadregi so Sovjeti na Balkanu, ko je prišel v Moskvo prositi pomoč za svojo državo.

Odkar je Jugoslavija preključila svojo nenapadno pogodbo z Albanijo 12. novembra t. l., se je veriga sovražnikov okrog Hodžinega režima sklenila. Zdi se, da se bo lahko obdržal pri življenju le, če se bodo Sovjeti odločili, da ga podpró za vsako ceno in kljub vsem oviram.

Sovjeti imajo številno odposlanstvo v Albaniji, tako vojaško kot znanstveno, ki po poročilih grade drugi Gibraltar na otoku Saseno. To je bila bivša italijanska trdnjava v Otrantskem zalivu. Ko

NAPREDEK ERP V RAZNIH DRŽAVAH

V listu „Christian Science Monitor“ primerja ameriški dopisnik John Allan May statistične podatke glede napredka obnovitvenega načrta v raznih evropskih državah in prihaja do zaključka, da med njimi ni resničnega in pravega „zmagovalca“. Njegova primerjava obsega proizvodnjo, izvoz, zaposlitev delovne sile, sodelovanje, upravno nadzorstvo itd. ter prihaja do sledečih zaključkov: največji trud za proizvodnjo — Velika Britanija, Norveška, Švedska in Danska; največji trud za izvoz — Turčija; največje sodelovanje z drugimi državami — Belgija; največja gospodarska stalnost — Švica, Skandinavske države, Velika Britanija; največji trud za gospodarsko unijo in znižanje cen — države Beneluxa, Francija in Italija.

May pripominja, da pač napredka posamezne države ne moremo oceniti in primerjati z napredkom druge iz enega samega vidika, da pa lahko pridemo do zadovoljivih zaključkov s primerjavo iz raznih vidikov. Glavni uspeh take ocene je v ugotovitvi, da „je veliko večja verjetnost uspeha, če bi lahko evropski narodi združili svojo nadarjenost.“ May nadaljuje: „Če bodo na primer napore za povečanje proizvodnje in izvoza v Franciji, Belgiji in Italiji enaki kot v Švedski in Veliki Britaniji, bi Evropa resnično lahko dosegla znatne uspehe.“

„Monitor“ pripominja, da so objavljene podatki bili zbrani s pomočjo Uprave za gospodarsko sodelovanje, gospodarske komisije za Evropo in organov posameznih držav. (SDWB)

Kitajsko vprašanje

Kakor je lahko najti razlage za vojaške zmage komunistov na Kitajskem, tako si je težko ustvariti pravilno sliko političnih sil, ki delujejo za hrbtom novih oblastnikov. Z izjemo študentov in učiteljev in dela intelektualcev — ne številnih, pač pa vplivnih — se komunisti pač ne morejo mnogo zanašati na kakršno koli navdušeno pomoč.

Komunisti bodo morali sedaj in še dolgo časa v bodoče opirati svojo oblast na podporo kmetov in poljedelcev, ki tvorijo 80% vsega kitajskega prebivalstva (450 milj.) To dejstvo bo nedvomno vplivalo na naglico in na način izvajanja kitajske komunistične revolucije in bo morda povzročilo revizijo marksističnih nauk, kot sta jih tolmačila Lenin in Stalin.

Zdaj ima proglašena politika kitajskih komunistov mnogo skupnega s politiko novih „ljudskih demokracij“. Veleposestniki in velekapitalisti morajo biti „likvidirani“, na drugi strani pa vabijo male industrijalce in trgovce k sodelovanju z režimom ter obljublajo zaščito in varnost „srednjemu razredu kmetov“. Razlašeno zemljo veleposestnikov razdeljujejo med „revne kmete“, popolnoma nič pa se ne ozirajo na poljedelce, ki uživajo določeno blagostanje. Glavna težava obstaja v dejstvu, da agrarna reforma, ki je potrebna in ki zahteva prebivalstva, ne bo mogla rešiti gospodarskih problemov Kitajske, ki jih predstavljata prenizka industrijska in poljedelska proizvodnja, ker industrializacije ni mogoče izvesti brez

podpore tujine in se doseže povečanje proizvodnje le s kolektivizacijo. Ta bi pa gotovo naletela na odpor kmetov in jo danes kitajski komunistični programi komaj omenjajo.

Drugi narodi, ki pozorno zasledujejo notranje dogodke na Kitajskem, se bodo gotovo vpraševali, kakšen odmev bodo imeli ti dogodki v kitajski zunanji politiki. Nihče ne more niti za en trenutek dvomiti, da so stiki Kitajske s Sovjetsko zvezo tesni, čeprav ne moremo domnevati, da bo sovjetska vlada lahko vršila nad kitajsko komunistično vlado in stranko tisto natančno nadzorstvo, kot jo skuša izvajati s spremenljivo srečo nad vladami in strankami vzhodnih „novih demokracij“.

Na podlagi tajnega sporazuma v Jalti in sovjetsko-kitajske pogodbe iz leta 1945 je dobila sovjetska vlada isti položaj v Mandžuriji, kot ga je imela carska Rusija na podlagi petrograjske pogodbe iz leta 1898. Moskovski radio je večkrat poudarjal, da bodo sedaj pregledali to pogodbo iz leta 1945, vendar pa bi bilo presenetljivo, če bi se Sovjeti v sedanjem položaju odpovedala svojim prednostim v Mandžuriji. Če bi pa na zahtevo sovjetske vlade komunistična kitajska vlada priznala pogodbo iz Jalte, bi lahko zapadne sile z vso pravico zahtevale, da prevzame tudi druge obveznosti, ki jih je prevzela njena predhodnica. — Sploh pa je dobro, da si o kitajskem položaju ne delamo iluzij. („Times“ — London).

bo ta trdnjava dokončana — in pravijo, da dela dobro napredujejo — bodo Sovjeti postali gospodarji na Jadranu. Toda druge albanske vezi s Kremljem niso tako trdne, vedno več znakov kaže o notranji negotovosti sedanjega komunističnega režima. Albanija je odvisna edino od svojega poljedelstva.

O industriji sploh ne more biti govora. Uspehe kolektivizacije so sicer na vse načine pretiravali in delali zanje reklamo, toda kmetje se vedno bolj upirajo vladi. Predvsem nasprotujejo prodaji po določenih nizkih cenah. Zdi se, da med komunisti samimi nista izdajalca samo Koči in Kristu, ki so ju pred kratkim sodili, temveč še številni drugi. Poleg tega vzdržujejo Sovjeti le s težavo dobave Bolgariji. Če bi nastala potreba po večjih dobavah, predvsem v orožju, potem bi se gotovo znašli v velikih težavah. Albanija ima namreč le štiri pristanišča in eno letališče.

Tudi skromna pomoč bi zahtevala precej časa. In prav obseg in nujnost albanskih potreb sta nam nekakšno merilo, kako nevaren je splošni položaj na Balkanu. Vso zmedo v sovjetskih računih na Balkanu pa je prav gotovo povzročila Jugoslavija. In ravno tako tudi drži, da bi se ves položaj takoj izboljšal in uredil, če bi se Jugoslavija vrnila v kominformistični tabor.

Če sedanji kominformistični režim v Albaniji ne bo obstal, je to znak, da so sovjetski upi na Sredozemlju splavali po vodi. Zato bi bilo morda važno prepričati Sovjete, da naj Tita odstranijo s silo. In kdo ve, če ni to tudi eden izmed namenov, zaradi katerih je Enver Hodža odpotoval v Moskvo. („Manchester Guardian“).

PREDSEDNIŠKI OREL

Modri prapor predsednika Združenih držav je imel v sredini državne orla, gologlavega orla, ki stiska v enem kremplju sveženj strel, v drugem pa oljno vejico in v vogalih štiri peterokrake zvezde. Orel je imel glavo obrnjeno na desno in torej gledal na strele; predsednik Truman pa je osvojil željo predsednika Roosevelta in odredil, da naj glavo obrnejo na levo, tako da gleda na oljno vejico. Spremenili so tudi število in razporeditev zvezd; zdaj je 48 zvezd, za vsako državo unije po ena in so razmeščene v vencu okoli orla.

V Planici gradijo novo dvigalo za smučarje, katerega bodo dogradili še pred začetkom Mednarodnega zimskega tedna. Planica je znano zimsko središče v Sloveniji.

Knjiga ameriškega poslanika v Moskvi

Izšla je knjiga generala Bedell Smith-a, ki je bil med vojno načelnik glavnega štaba Eisenhower-jeve vojske. Po vojni pa je bil od leta 1946 do 1949 ameriški veleposlanik v Moskvi. V svojih spominih iz Moskve popisuje nešteto zanimivih dogodkov in doživetij. Za naše čitatelje smo mogli izbrati nekaj najzanimivejših stavkov, ki jih bodo verjetno zanimali.

Glede koroškega vprašanja najdemo v knjigi ameriškega veleposlanika zanimive podatke: „Veliko se je govorilo o sovjetskem podpiranju jugoslovanskih zahtev po reparacijah in pa po odcepitvi dela Koroške od Avstrije, ki naj bi bil priključen Jugoslaviji. Toda iz opazk, ki so jih napravili različni člani sovjetske delegacije in pa končno iz prikritega predloga, ki ga je dal Molotov tekom zadnjih dni konference (Moskva 10. III. 1947), je bilo popolnoma jasno, da je Moskva pripravljena opustiti svojo podporo takoj, ko bi zapadni zavezniki sprejeli Kremljevo razlago za to, kaj tvori „nemško premoženje“ v Avstriji, do katerega je Sovjetska zveza imela pravico na podlagi že starejšega sporazuma.

Sovjeti so bili, to se je pokazalo jasno že od vsega začetka, odločeni onemogočiti gospodarsko združitev britanske in ameriške okupacijske cone v Nemčiji (kateri so se kasneje pridružili tudi Francozi) in postavili so sporazum glede svojih celotnih reparacijskih zahtev, vključivši vsa plačila iz tekoče proizvodnje, kot plačilo za gospodarsko in politično ujedinjenje Nemčije. Čeprav so bila v onih dneh nasprotna mnenja med francoskimi, britanskimi in ameriški zastopniki glede najboljših politične in gospodarske politike, ki naj bi jo vodili v Nemčiji, vendar ni mogla nobena izmed treh zapadnih sil pristati na sovjetske zahteve.“

Zelo zanimiva so dejstva, ki jih je ameriški veleposlanik ugotovil za časa svojega bivanja v Moskvi o gospodarskem položaju sovjetskih prebivalcev: „Kaj malo ljudi v Združenih državah se zaveda, kako trdo morajo v Sovjetski zvezi delati za ono malo, kar dobijo in pod kakšnim velikim fizičnim in duševnim pritiskom živijo, ko jih silijo, da povečajo čas in hitrost njihovega vsakdanjega dela.

Ob onem času, ko so določili novo vrednost ruskemu rublju, smo zračunali, da mora sovjetski delavec delati 4 ure in 57 minut, da si lahko kupi 12 jajc; 14 ur in 5 minut, da si kupi pol kilograma kave; 1 uro in 10 minut, da si kupi pol kg pšeničnega kruha; 2 uri in 34 minut za pol kg sladkorja; 2 uri in 4 minut za zavitek cigaret; 104 ure in

30 minut za par moških čevljev; 107 ur in 30 minut za par ženskih čevljev; 580 ur in 15 minut za moško volneno obleko in 252 ur za žensko volneno obleko.

Njegov tovariš v Ameriki dela 38 minut za 12 jajc; 22 minut za pol kg kave; 6 minut za pol kg kruha; 5 minut za pol kg sladkorja; 9 minut za zavitek cigaret; 7 ur 17 minut za par moških čevljev; 5 ur 32 minut za par ženskih čevljev; 28 ur in 4 minute za moško volneno obleko; 12 ur in 52 minut za žensko volneno obleko.

Glede verskega življenja v Sovjetiji poroča ameriški veleposlanik o globoko ukoreninjeni veri, ki jo vse politične spremembe niso mogle zatreti. Na široko popisuje velikonočni prizor, ko se je na stotisoče ljudi zbralo okoli veličast-

ne moskovske katedrale, da vsaj od daleč prisostvuje polnočni božji službi. Na splošno pa poda sliko ruskega verskega življenja v sledečih stavkih: „Zaradi povečanja njenega prebivalstva med vojno cenijo, da ima Moskva sedaj od 4 do 7 milijonov prebivalcev, ki so razmeščeni na prostoru, ki obsega okrog 43 km². Za to ogromno število prebivalcev na tako obsežnem področju je bilo junija 1948 kakih trideset cerkv, tako da pride ena cerkev povprečno na 130.000 ljudi, če vzamemo v poštev najnižjo naseljenost.

Od teh je 25 ruskopravoslavnih cerkv, 1 pripada starim vernikom, 1 je judovska sinagoga, ki mora služiti 300.000 židom v Moskvi, 1 za evangelijske luterance in 1 za rimokatolike.

V primeri s tem ima mesto New York s kakimi 8 milijoni prebivalci danes skupno 2.052 samo protestantskih in rimokatoliških cerkv skupaj — tam pride povprečno ena cerkev na vsake 4 tisoč ljudi, če ne računamo tudi drugih cerkv, ki pripadajo drugim veroizpovedim.“

Razvoj Srednjega vzhoda

PROBLEM ARABSKIH BEGUNCEV

(AIS) Medtem ko je ustanovitev nove Izraelske države dala nove življenjske možnosti za tisoče in tisoče evropskih židovskih beguncev, je ustvarila nov problem na Srednjem Vzhodu. Po dosedanjih predvidevanjih je več kot 700 tisoč arabskih beguncev moralo zapustiti svoj dom zaradi sovražnosti med židi in Arabci. Izraelska vlada jim ne dovoli, izvzemši majhnega števila — da bi se vrnili na svoje domove in da bi tako zopet postali lastniki svojih hiš in imetja.

Vlada Transjordanije je sprejela načrt, na podlagi katerega bi morala uporabiti del posojila (milijon funtov šterlingov), ki ga ji je dala vlada Velike Britanije, za izvedbo namakalnih del, ki bi nudila možnosti za stalno naselitev omejenega števila beguncev, a do zdaj so zabeležili le malo uspehov. Egipt in druge arabske države so tudi nudile nekaj pomoči. Razen Transjordanije pa ni nobena druga arabska vlada hotela privoliti v kak načrt za stalno naselitev arabskih beguncev, ker smatrajo, da ima Izrael nalogo, da naseli vse te arabske begunce na njihovi zemlji in v njihovih hišah. Arabske vlade nočejo kompromitirati svojega stališča s tem, da bi sprejele stalen načrt za naselitev arabskih beguncev izven izraelske države.

Zaradi tega tudi niso zelo navdušene nad obiskom poizvedovalne komisije Združenih narodov, ki ji načeluje gospod Gordon Clapp in katera bo morala poročati na sedanjem zasedanju Glavne skupščine združenih narodov o vprašanju arabskih beguncev.

Rešitev tega vprašanja je zelo nujna,

tembolj, ker predvidevajo, da bodo sredstva za vzdrževanje arabskih beguncev zadostovala samo do konca tega leta. To je najnujnejše vprašanje, s katerim se bo morala baviti Glavna skupščina na sedanjem zasedanju. O tem vprašanju sta se nedavno razgovarjala tudi britanski zunanji minister Bevin in ameriški zunanji minister Acheson v Washingtonu.

V zvezi s tem vprašanjem je tudi vprašanje splošnega razvoja vsega Srednjega Vzhoda. Ta gospodarski razvoj spada v okvir načrta „točke štiri“ predsednika Trumana, ki predvideva tehnično pomoč za vsa manj razvita področja.

Posebno tozadevno poročilo navaja, da bi izvedba načrta za razvoj Srednjega Vzhoda ustvarila v najkrajšem času „novo poljedelsko industrijo in nudila možnosti za naselitev več kot treh milijonov novih kolonizatorjev.“ Poročilo navaja nadalje, da je bila ta dežela za časa faraonov in Babiloncev zelo rodovitna in trdi, da je slaba uprava Arabcev povzročila nazadovanje gospodarstva, katerega bi moral Izrael zopet dvigniti.

G. Ionides pa je v svojem poročilu iz leta 1946 obrazložil, da je bogastvo Srednjega Vzhoda v klasični dobi pripisati tranzitni trgovini med Severom in Jugom, Vzhodom in Zahodom. Bogastvo je dvignilo življensko raven in zaradi tega je postal Srednji Vzhod dobro tržišče za cvetočo poljedelsko proizvodnjo.

Ionides pripominja v svojem poročilu: „Domneva, da bi bili Palestina in

Transjordanija bogati, če bi bili dobro obdelani, je zmotna. Prav obratno je res: če bi bili bogati, bi bili dobro obdelani. To lahko opazimo v današnji Palestini, kjer je dotok židovske glavnice omogočil tak razvoj, ki bi ga z omejenimi poljedelskimi viri države same prav gotovo ne bili dosegli.“

Glavnica in pobude židovskih ustanov v Združenih državah in Veliki Britaniji bosta lahko vrnila Srednjemu Vzhodu blagostanje in važno je, da bi čimprej začeli z izvedbo načrtov za velika namakalna dela.

Vse načrte pa je treba pozorno proučiti in skrbno določiti višino stroškov, ki bodo v Palestini verjetno zelo visoki. Sam g. Hays navaja v svojem poročilu, da so potrebna nadaljnji in bolj obširni podatki. V proučitvi poročila, ki jo je palestinska vlada objavila leta 1947, navajajo: „Poročilo predstavlja večjo vrednost kot vir zamisli za bodoče načrte kot pa podroben načrt za izvedbo del.“

Vlada Transjordanije je zdaj zaprosila znano angleško tvrdko Murdock McDonald & Co, naj prouči vse možnosti za izvedbo namakalnih in hidroelektričnih del na ozemljih, ki se razprostirajo na obeh bregovih reke Jordan. Tvrdka bo podala svoje poročilo približno v dveh mesecih. Medtem je obiskal izraelsko državo dr. Savage, znan ameriški inženir, poseben izvedenec za namakalne naprave, pod pokroviteljstvom katerega so izdelali prvotni Hays-ov načrt, ki ni vseboval dopolnilnih sprememb.

V Izraelu se mudi še neka druga skupina ameriških inženirjev, ki imajo namen, da izdelajo poročilo o možnostih gospodarskega razvoja.

Stalno goreče peči
peči na žaganje
peči na koks
kuhinske štedilnike
dobavlja:

Industria

Celover - Klagenfurt
Karlfreitstraße 17, Tel. 38-92

Na željo možno plačilo
v 24 mesečnih obrokih

Ing. —r:

Skrivnosti med nebom in zemljo

3.

II. Pojem o sili in energiji

V dobi, ko igrata pogonska sila in nje delo ali, kakor pravimo, energija tako važno vlogo, moramo pojem o energiji in kako se ta meri podrobneje razložiti.

Pojem energije pojasnimo najboljše s sledečim primerom:

Vzemimo, da ponese kdo na vrh 45 m visokega zvonika kamen, težak 20 kg in ga potem od tam iz line spusti na tla.

S tem da ponese kamen navzgor, izvrši gotovo delo, kajti premagati mora težnost. To delo merimo s takozv. meterkilogrami. Ker je zvonik 45 m visok, kamen pa 20 kg težak, znaša vrednost izvršenega dela 45×20, to je 900 meterkilogramov (=mkg).

V tej višini je kamen, bodisi da leži na kaki podlagi ali če ga držiš v roki, vsak bi bil pripravljen, da pade nizdol; treba je le odmakniti podlago ali pa ga

spustiti iz rok. V kamnu je torej skrita pripravljenost, da izvrši novo delo, delo padca nizdol. Pri prenašanju navzgor so izvršile delo mišice moža, pri padcu navzdol pa izvrši delo privlačna sila zemlje ali težnost. Vsekakor pa je delo nošnje navzgor enaka delu padca navzdol. Pripravljenosti, ki tiči v tej višini v kamnu, da to delo izvrši, pravimo: energija in sicer je to mirujoča ali vezana energija, ker je šele v pripravljenosti. Čim pa spustimo kamen nizdol, se postopno zmanjšuje mirujoča energija, ki znaša v višini 30 m še 30×20=600 mkg, dočim je znašala v začetku padca 45×20=900 mkg.

V isti meri pa, kakor se zmanjšuje mirujoča energija, raste energija gibanja ali, kakor ji pravimo, dinamična ali kinetična energija. Razmerje med obema pa je vedno tako, da je vsota obeh energij stalno enaka in sicer 900 mkg, ker se od prvotne energije nič ne izgubi.

V hipu, ko pade kamen na tla, je energija miru enaka ničli, zato pa ima kinetična energija polni iznos, t. j. 900 mkg. Ker se pa od te celotne energije nič ne izgubi, kaj se potemtakem zgodi s temi 900 meterkilogrami kinetične energije na tleh?

Poglejmo, kaj se zgodi s kamnom! Kamen se nekoliko zarije v zemljo, nekoliko se segreje in nekoliko se ga tudi oddrobi. Energija se torej porazdeli.

Nekaj se je uporabi za to, da napravi kamen v zemljo gotovo vdolbino, nadaljnji del energije proizvede v kamnu gotovo toploto, ostanek energije pa se uporabi za mehnično delo delne oddrobitve ali odkrušitve kamna. Ne da bi hoteli tu računati te poedine energije, naj zadostuje, da mora biti vsota vseh tako uporabljenih energij spet enaka prvotni skupni energiji 900 mkg.

Če napravimo iz leske lok in ga vedno bolj napenjamo, lok končno počí. Dokler je lok še napet, predstavlja gotovo mero napetosti in mirujoče energije. Ko pa lok počí, se energija napetosti hipoma spremeni v ravno tako veliko kinetično ali dinamično energijo, ki povzroči, da oba razpočena dela pohitita narazen. Pri tem lahko blizu stoječi dobi krepak udarec ali celo rano. Kinetična energija se je pri tem spremenila delno v toploto, delno pa v mehnično delo povzročitve rane. Vedno pa ostane vsota vseh teh delno izrabljenih energij enaka prvotnemu skupnemu iznosu mirujoče energije.

Če zavrtimo z žico ovito kolo med dvema magnetoma, proizvajamo v žici električni tok gotove napetosti ali električne energije.

Ta električni tok lahko po daljnovodu odpeljemo kam drugam in ga tam s pomočjo elektromotorja zajamemo in s

transmisijami spet spremenimo v mehnično delo pogona raznih strojev.

Skratka: prvotna skupna energija je vedno ista, le oblika njenih delov se lahko menja. Mehnično delo vrtenja strojev, proizvodnje toplote, magnetizma, elektrike i. t. d. so le razne oblike ene in iste energije, ki se pretvarjajo ena v drugo. Primerjajte s tem premoženje trdnega kmeta. En del premoženja obstaja in vrednosti poslopij in zemljišč ter iz živga in mrtvega inventarja. Ta del bi lahko primerjali mirujoči energiji, gotovino (denar), s katero tržijo, pa kinetični energiji, morda v obliki električnega toka. Vedno lahko spremeni lastnik dele zemljišč ali inventarja v gotovino ali obratno, a vsota vseh delov premoženja bo za eno in isto dobo, torej za isto fazo enako velika.

Pretvarjanje ene oblike energije v drugo in v posebnem primeru spremenitev energije miru v energijo gibanja ali v kinetično energijo imenujemo sprostitvev energije. Če eksplozira parni kotel, se spremeni silna energija miru, ki je bila dotlej skrita v pari, stroječi pod močnim pritiskom, mahoma v energijo gibanja, kosci kotla se razletijo na vse strani in mi rečemo: energija se je sprostila.

(Dalje prihodnjič)

Za naše gospodarje

Sadjar v decembru

Decembar je sicer že pravi zimski mesec, v katerem vsa narava miruje. Miruje pa narava zato, da se pripravi za novo življenje. Da se bo pa to življenje razvijalo po naših sadonosnikih čim lepše in da nam bodo kot posledica tega življenja dali sadonosniki spet dobro letino, tudi sadjar ne sme počivati, s svojim delom mora pripomoči k dobri sadni letini.

Ko smo opisovali opravila sadjarja v mesecu novembru, smo med zelo važnimi opravili omenili tudi obdelovanje zemlje v sadonosnikih in pa gnojenje. V kolikor nismo dospeli, da bi ta opravila dokončali v mesecu novembru, moremo s temi deli nadaljevati še v mesecu decembru, v kolikor nas seveda že izrazi to zimsko vreme s snegom ali prevelikim mrazom pri tem ne ovira.

Ako nismo že jeseni sadili mladih sadnih dreves in nameravamo ta saditi v pomladi, izkopljimo še sedaj jame za sajenje v spomladi. Te jame naj ostanejo preko zime, da more zemlja v njih temeljito zmrzniti. Zimski mraz zemljo temeljito razrahlja in razdrobi, s tem pa ostane za rastlino dostopnih mnogo novih hranilnih snovi, ki bi drugače neizrabljene počivale v zemlji. Vse to pa moramo opraviti samo, če ni že zapadlo preveč snega in ni nastopil že preoster mraz.

ZAJEC — SADJARJEV SOVRAŽNIK

Večinoma pa moramo v mesecu decembru računati že z ostrim mrazom, pa tudi že s snegom. S tem pa je nastala za naša sadna drevesa nova nevarnost. V nevarnosti so zlasti mlajša sadna drevesa in to v nevarnosti, da jih obgrize zajec. Le prav malo število poljskih zajcev more v eni sami zimski noči popolnoma uničiti cel sadonosnik. Kakor rečeno, so zlasti v nevarnosti pred zajci mlada sadna drevesa v sadovnjakih kakor tudi še posebej v sadnih drevesnicah. Zato je ob začetku zime naša ena najvažnejših nalog, da preiskrbimo pravočasno sadnim drevescem zadostno zaščito proti zajcu. Ako so torej sadovnjaki ograjeni, pregledjmo pred zimo temeljito vse dele ograje in vse vrzeli pravočasno izpopolnimo. Ako pa sadonosnik ni ograjen, moramo zavarovati vsako posamezno drevo. Najbolj zanesljivo varstvo proti zajcu je, da obdamo sadno drevo z žičnato mrežo približno en meter visoko. Odprtine v tej mreži pa ne smejo biti večje od 3,5 cm.

Ne smemo pa pozabiti, da niso v nevarnosti pred zajcem le mlada sadna drevesa, ker zajci ogledajo tudi starejša sadna drevesa, zlasti jablane, ki imajo gladko lubje.

Večkrat zavarujemo sadna drevesa pred zajcem tudi tako, da pustimo ležati pod drevjem in pred ograjo sadonosnika veje in vejice, ki smo jih narezali na sadnem drevju, ko čistimo pregosto obrastla sadna drevesa. To pomaga zlasti starejšim sadnim drevesom, zajci glodajo namreč veje in vejice ob drevju, pa tako nekako pozabijo na sadna drevesa sama, še posebej, ker imajo debelo lubje. Ta način pa ni priporočljiv za zavarovanje mladih sadnih dreves.

Ko zapade sneg, večkrat pregledjmo ograje okrog sadonosnikov in tudi žičnate mreže pri sadnem drevju. Ako zapade namreč sneg previsoko, žične mreže ne varujejo več sadnih dreves pred zajcem. V tem slučaju odmečemo sneg ob mreži okrog drevja oziroma ob žičnati ograji.

ZIMA V SADONOSNIKU

V višjih planinskih legah je večkrat sadnemu drevju zelo nevaren srež ali ivje (Rauhreif). Ako so sadna drevesa na debelo „zapadena“ z ivjem, jih je priporočljivo otresti. Pri tem uporabljamo dolge prekle ali palice oziroma drogove, pri katerih na koncu navežemo stare krpe. Pri tem delu se seveda odločimo posamezni brsti. Ta škoda je še vedno manjša, kakor pa bi bila škoda, ko bi se vsled teže ivja odlomile cele veje.

V zimskem času moramo razredčiti gosto zarastle veje starejših sadnih dreves. S tem delom moremo pričeti že v mesecu decembru. Pri tem opravilu se moramo zavedati, da moramo skrbeti pri sadnem drevju za razredčene in zdrave drevesne krone, ker nam samo taka drevesa morejo dajati dobre sadne pridelke. Vse bolne, nepravilno razvite in pregoste veje moramo odstraniti. Vse veje, ki se križema preraščajo v lastno krono ali pa v krono sosednjih dreves, le škodujejo dobremu razvoju drevesa. Pri tem odstranimo tudi vse odvišne nerodne poganjke.

Z veliko skrbnostjo in pazljivostjo moramo odstranjevati zlasti starejše in močnejše, to je debele veje. Pri tem začnemo žagati vejo zgoraj skoraj čisto ob drevesnem deblu in žagamo navzdol čisto nalahko poševno navzven. Težke veje žagamo v dveh delih, da se nam vsled prevelike teže veja ne zalomi, kar bi moglo povzročiti veliko, večkrat skoraj neozdravljivo rano. Pravilno in dobro moremo opraviti to delo le samo z dobro drevesno žago s premakljivim listom.

Vse večje rane, po možnosti pa sploh vse rane, ki nastanejo pri razredčevanju drevesnih kron, namažemo z drevesnim katranom ali pa z drevesnim voskom.

Skoraj vsako leto je v vsakem, gotovo pa v malo večjem sadonosniku nekaj dreves, ki so nekako že izpolnila svojo nalogo. To so bolehnata in starikava ter zelo stara drevesa, ki ne dajejo skoraj nobenega pridelka več. Ne bi bilo več opravičljivo, da ostanejo ta drevesa še v sadovnjaku in da tam odvezemajo prostor mladim rodnim drevesom. Pri teh drevesih se tudi ne izplača več obdelovanje zemlje, gnojenje in škropljenje. Taka drevesa moramo odstraniti iz sadonosnika in najprimernejši čas za to opravilo so zimski meseci.

Še eno opravilo je zelo važno, ki ga moramo izvesti tudi v zimskih mesecih; to je čiščenje dreves. To delo opravimo najboljše z močnimi drevesnimi krtača-

mi (ščetmi) in pa z drevesnim strgalom. Pri tem odpada lišaj, mah, staro drevesno lubje itd. Najboljše bi bilo vse te odpadke zbrati in sežgati, ker je med temi odpadki na milijone raznih bolezenskih klic in različnih rastlinskih škodljivcev. — Zaradi velikih stroškov, ki jih imamo s takim čiščenjem sadnega drevja pa je pri današnjih delavskih razmerah bolj priporočljivo sadno drevje pozimi temeljito poskropiti z 10% -no raztopino v vodi topljivega karbolineja. S tem škropljenjem ne osnažimo samo sadnega drevja, ampak istočasno uničimo tudi večino sadnih škodljivcev.

NAJVAŽNEJŠE OPRAVILLO

Tako pa prehajamo že na nadaljnje najvažnejše opravilo sadjarja v zimskih mesecih, to je na zimsko škropljenje. — Naši ljudje se še vse premalo zavedajo izredne važnosti tega opravila in si mislijo: „Naši predniki so tudi imeli sadovnjake, imeli so sadne pridelke in to še najbrž boljše, kakor pa jih imamo mi danes, pa niso poznali nikakega škropljenja sadnega drevja.“ Vse to je resnica, resnica pa je tudi, da takrat gotovo še ni bilo toliko in tako raznovrstnih sadnih škodljivcev, kakor pa jih poznamo danes. Čas je prinesel s seboj večji promet med vsemi deli sveta, to pa je vplivalo tudi na razširjenje preje popolnoma neznanih sadnih škodljivcev. Samo oni sadjar, ki uničuje razne sadne škodljivce, bo imel lepe sadne pridelke in samo ta bo mogel po primerni ceni te sadne pridelke tudi prodati. Zato bi ravnal v svojo škodo oni sadjar, ki bi še danes opuščal škropljenje sadnega drevja.

Za zimsko škropljenje moramo izrabit vsak za to primeren dan. Nikdar ne moremo namreč vedeti, če bo vreme prihodnjih zimskih mesecev še dopuščalo to važno opravilo. Zato izrabimo za škropljenje že v mesecu decembru vsak dan, ki je za škropljenje primeren in škropimo s škropivi, ki smo jih opisali že v prejšnjem mesecu. Kdor pa svoja sadna drevesa res ljubi in kdor hoče izboljšati kakovost pa tudi količino svojih sadnih pridelkov, ta bo tako škropil še enkrat proti koncu zime s škropivi, o katerih bomo pa pisali v prihodnjih mesecih.

Ponovno pa poudarjamo, da je bistveni pogoj čim večjega uspeha zimskega škropljenja čim večja temeljitost pri izvrševanju tega opravila.

Ameriška koruza za zvišanje pridelkov v Evropi

Koruza predstavlja eno izmed najvažnejših evropskih žitaric, bodisi za ljudsko prehrano, bodisi za prehrano živali. Da bi bili pridelki koruze večji, je zato organizacija za evropsko gospodarsko sodelovanje podvzela ukrepe za izboljšanje koruze glede kakovosti in glede količine. Upajo, da bodo pospešili razvoj evropskih žitaric in sicer tako, da se bodo posluževali načinov, ki jih uporabljajo v Združenih državah in da uvedejo postopanje križanja koruze.

Po ameriškem postopku gojijo čiste vrste koruze, kakor da bi bile križanice, in vsako leto križajo posamezne vrste, da dobijo semena za novo setev. Tako izvira vsak pridelok iz novega križanja in prinaša s seboj značilno odpornost križanic prvega rodu.

Računajo, da se je v Združenih državah pridelok zvišal za 25% zaradi uporabe koruzne križanice in ameriški strokovnjaki, ki so zasledovali prve poskuse v Evropi, so mnenja, da se tako izboljšanje lahko doseže tudi v teh deželah.

Prvi poskus so izvršili na koruzni

križanici, ki so jo uvedli iz Združenih držav in, ko jim je uspelo izbrati najboljše vrste, so dosegli zelo laskave uspehe.

Toda ameriški strokovnjaki poudarjajo, da bo mogoče doseči najboljše uspehe, ko jim bo uspelo razviti posebne križanice, ki se najbolj prilagajajo značilnostim evropskih tal.

Zrno koruze, ki se je razvilo iz ameriške križanice, je skoraj dvakrat bolj debelo kot evropsko. To so nedavno dokazali posebnemu izvršnemu odboru, ki načeluje prehranbeni in poljedelski komisiji organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje.

Vzorci so prinesli trije ameriški strokovnjaki, ki so prišli v Pariz na poziv odbora za gospodarsko sodelovanje. Od tedaj so že obiskali Avstrijo, Belgijo, Francijo, Nemčijo, Grčijo, Italijo, Nizozemsko, Portugalsko, Švico in Turčijo. Njihovo ustmeno poročilo izvršnemu odboru dokazuje, da se uspehi gojenja novih tipov te dragocene žitarice znatno spreminjajo od dežele do dežele.

Prva na tem polju je Italija. Imela je

največje uspehe posebno na nasadih v dolini Pada in na Pontinskem močvirju.

Uvoz semen križanice, ki je leta 1947 znašal 50 ton, se je letos zvišal na 2000 ton. Ta semena so že posejali na najbolj način. V nekaterih primerih so ugotovili, da so v Italiji dosegli bolj obilen pridelok kot v Združenih državah. Poleg tega pa v tej deželi že pridelujejo tudi seme.

Francija je letos uvozila 30 ton semen in je že poskrbela za to, da začne sama pridelovati seme. Tudi Avstrija, Belgija, Nemčija in Nizozemska so začele dobre uspehe, čeravno uporabljajo koruzo v teh deželah večinoma za krmo, (zeleno ali vskladiščeno) bolj kot za ljudsko prehrano.

V Turčiji in Grčiji so izgledi dobri. Kar se tiče površine, posejane s koruzno križanico, sledi Turčija takoj za Italijo. Na Portugalskem pa so letos pridelali 1200 stotov koruzne križanice.

Ameriški strokovnjaki poudarjajo, da so po njihovem mnenju potrebne tri stvari za popolno izboljšanje pridelka koruze križanice:

1. nadomestitev obstoječih vrst z značilno ameriško križanico;
2. razvoj novih vrst, ki se prilagodi okoliščinam katerega koli kraja;
3. tesno sodelovanje vseh pridelovalcev križanih semen in vlad pri izmenjavi izkustev in poskusnih vrst.

Nadaljnja proučevanja v tej smeri bodo ameriški strokovnjaki izvedli na drugem krožnem nadzorstvenem potovanju po deželah, ki se zanimajo za to zadevo. Danska, Avstrija in Portugalska so že zahtevale ponoven obisk strokovnjakov.

VEDNO MANJ KONJ NA ANGLEŠKIH POLJIH

Malo dežel je, ki bi konje bolj upoštevale kot Velika Britanija in vendar izginjajo polagoma konji iz angleških veleposestev, povprečno preko 20.000 letno. V Angliji in Walesu so letos skupno uporabljali 335.000 konj za poljska dela, to se pravi 214.000 manj kot v letu 1939. V istem času pa se je število traktorjev povečalo za 6 krat; na angleških kmetijskih posestvih jih je skoraj 300.000, to se pravi povprečno eden na vsakih 80 oralov izorane zemlje. V zadnjih dveh letih se je znižalo število plugov s konjsko vprego na 80.000, medtem ko se je število traktorjev za pluge zvišalo za 60.000 enot.

Te preproste številke nam prikazujejo glavni vzrok tega razvoja, ki nima primera v poljedelski mehanizaciji Velike Britanije: ta vzrok leži namreč v dejstvu, da lahko en mož s traktorjem srednje velikosti zorje v enem dnevu trikrat več kot z enim parom konj. Pri tem pa naj se upošteva, da so plugi pritrjeni na traktorju, kar omogoča oranje tudi nedoraslim, ki nimajo potrebne fizične moči za oranje z navadnim plugom.

Glede razvoja mehanizacije poljedelstva lahko napravimo zanimivo primerjavo med dobama 1840 in 1940. Prve se spominjajo v Veliki Britaniji kot dobe lakote, a drugo bi lahko označili za enako, če bi ne bilo mehanizacije poljedelstva. Takrat v letu 1848 so bile metode in orodje za poljedelstvo posnete po nekem vzorcu, ki se je ohranil skoro sto let, danes pa imamo dovolj znakov, ki nas prepričujejo, da bo sedanja faza mehaniziranega poljedelstva segala tja daleč v bodočnost. Reči moramo, da je kljub velikemu napredku v vseh panogah kmetijstva proizvodnja mehaniziranih izumov prišla do mnogo večje uporabe kot pa izumi na drugih znanstvenih poljih. (COI)

USE VRSTE

BLAGA

CENEJŠE!

Prepričajte se sami tako!

TRGOVINA

Georg Unscheden

CELOVEC - KLAGENFURT - BAHNHOFSTRASSE 7 (FLEISCHMARKT)

NAŠ ZDRAVNIK:

Posebnost človeške krvi

KRVNE SKUPINE

Poslušalci radia imajo večkrat priložnost poslušati poziv na darovalce krvi, ki pripadajo tej ali oni krvni skupini, naj se nemudoma javijo na tej ali oni kliniki ali bolnici.

Kaj pomeni to? — Ako je kakšen nesrečnež na kakršen koli način izgubil mnogo krvi, kar se navadno zgodi pri težkih nezgodah ali pa da bolnik stoji tik pred težjo operacijo, takrat zdravnik-operater nujno potrebuje večje količine sveže krvi od zdravih ljudi, da jo prenese oziroma vbrizga v žilo bolnika in mu na ta način obnovi njegovo kri, kar pomeni v mnogih slučajih rešitev pred smrtjo. Ta prenos krvi ali transfuzija pa ni kar tako enostavna stvar. Ne zadostuje samo, da je darovalec krvi zdrav in da nima nobenih znakov morebitne prestane spolne ali druge bolezni v svoji krvi, saj se je že zgodilo, da je bolnik umrl ali težko obolel po takšni transfuziji in so zdravniki zastoj ugibali o vzroku tako nenavadne smrti.

Končno je dunajskemu profesorju Landsteinerju uspelo veliko odkritje, ko je lahko dokazal, da spada človeška kri v štiri skupine in sicer A, B, AB, in 0 (ničla). Takrat so mu podelili Nobelovo nagrado. Te štiri skupine imajo namreč to lastnost, da začnejo razpadati oziroma se razkrajati, ako jih kar na slepo pomešamo med sabo, kar lahko, kakor že rečeno, pomeni smrt za bolnika-prejemnika. Samo določene krvne skupine soglašajo med seboj brez vsake nevarnosti.

Iznajdba posameznih krvnih skupin je našla tudi pri sodstvu svoj velik pomen, kadar gre za ugotovitev očetovstva, ker se te skupine točno podedujejo od očeta na otroka. Tako bo po ugotovitvi sodnega medicinskega sodnika v 15 odstotkih lahko oprostil obdolženega očeta krivde očetovstva. Ker sta profesorja Landsteiner in Levine odkrila še skupine M, N, MN in P, se bo počela nedolžnost obtoženega očeta lahko na 40 odstotkov, ako on res ni bil oče.

Tudi v kriminalnih slučajih, pri ubojih in umorih, so ostanki krvi na oblekah ali drugih najdenih predmetih v veliko pomoč sodniku za odkritje pravega zločinca.

KAJ JE „RHESUS-FAKTOR“?

Dolgo vrsto let so zdravniki na ženskih klinikah opazovali slučaje, da so

nekatero žensko, dasi drugače popolnoma zdravo, med tretjo ali četrto nosečnostjo naenkrat začele kazati neke čudne bolezenske znake, ki jim pa niso mogli najti pravega vzroka. Končno so te ženske rodile slabokrvne in žolčaste otroke, ki so kmalu po porodu umrli ali pa so se že mrtvi rodili. Preiskava takih otrok je vedno pokazala, da je bila njihova kri razkrojena že pred porodom.

Šele pred razmeroma kratko dobo je rešil to zagonetko prej omenjeni profesor dr. Landsteiner, ki deluje sedaj na kliniki v New Yorku. V svojih dolgotrajnih poizkusih je naenkrat ugotovil čuden pojav, ko je vbrizgal neki morski miši kri neke posebne vrste opice, po imenu rezus-opice. Našel je, da razvija morskimi miškami nato v svojem krvnem serumu neko posebno obrambno snov, da bi se na ta način iznebila tega tujca, ki se je z vbrizgom tuje krvi vrnil v njeno telo.

Poizkusi s človeško krvjo so pokazali, da razvija ta serum, ki ga imenujejo „anti-rhesus-serum“, pri 85 od sto različnih človeških krvnih poizkusov razkrojevalne znake krvi. (Vsi poizkusi so bili izvršeni na ljudeh belega plemena). Ostalih 15 odstotkov pa je ostalo brez vsakega vpliva. Tako se da vemo, da je v krvi od 85 odstotkov pripadnikov belega plemena neka stvar ali „faktor“, ki povzroča tvorbo obrambne snovi in pospešuje na ta način razkroj lastne krvi. In temu „faktorju“ je Landsteiner dal ime „rhesus-faktor“ ali na kratko „rh“.

Po odkritju te tajnosti človeške krvi ni bilo več težko najti zdravnikom primernega zdravila oziroma navodila materam, da bodo v bodoče mogle roditi zdrave otroke.

Dr. F.

Nov način zdravljenja sladkorne bolezni

V poročilu, ki ga je predložil letnemu zborovanju kemičnega ameriškega društva, je dr. Michael Somogyi iz Saint Louisa (USA) izjavil, da je večji del odraslih, ki so oboleli na sladkorni bolezen, spet ozdravel brez uporabe insulina.

On temelji svoje zaključke na svoje 14 let dolge izkušnje s 4000 bolniki na sladkorni bolezen.

Poročilo biokemika trdi, da je tudi

po zdravljenju tistih odraslih, ki so oboleli na sladkorni bolezen in še potrebujejo injekcije insulina ter predstavljajo manj od 1% celote, zadostno 20 enot na dan ali še manj, na daljši čas pa 50 in celo 150 enot, ki jih s sedanji metodami zdravljenja dajejo velikemu številu bolnikov.

Nov način podčrtava potrebo, da se izognemo pretirani uporabi insulina v katerem si bodi stadiju bolezni kakor tudi natančnega ravnanja po dieti s posebno pazljivostjo na zabelo.

Specialisti za sladkorno bolezen se strinjajo s svarilom dr. Somogyia glede prevelikih količin insulina, vendar so sprejeli s previdnostjo vse druge izjave, opozarjajoč, da mora biti zdravljenje individualno, t. j. za vsak posamezni slučaj posebej.

Če ugotovimo pri bolniku sladkorno bolezen, predno je prišlo do nenadne izgube na teži in nenormalne izgube vode — je izjavil znastvenik — se lahko ta ozdravi s samim dietičnim zdravljenjem; v nasprotnem slučaju pa, je dodal, moramo poseči začasno po insulinu.

2000 LET STARI ROKOPISI SV. PISMA NA RAZSTAVI V WASHINGTONU

V zadnjih dveh tednih je bil razstavljen v Kongresni knjižnici zvezek sv. pisma, ki so ga našli leta 1947 v bližini Jeriha. Domnevajo, da je 2000 let star in predstavlja le odlomek Izaijeve knjige, ki je dolga 70 cm. Dragoceno besedilo, ki predstavlja najstarejši poznani svetopisemski rokopis, je posodil Kongresni knjižnici Anastazij Giusue Samuel, nadškof v Siriji in Jeruzalemu ter transjordanški metropolit.

Omenjeni zvezek sv. pisma pričinja z II. poglavjem 4. vrste:

„In oni bodo spremenili svoje meče v pluge in svoja kopja v vinjake: ne bo naroda, ki bi dvignil svoj meč proti drugemu in ti narodi ne bodo poznali vojne.“

Predavatelj semitskih jezikov prof. W. F. Albright je izjavil pri neki pojasnjevalni konferenci, da bo po preteku vsaj še ene generacije mogoče oceniti vso vrednost teh rokopisov, ki so jih našli pri Jerihu.

Za naše gospodinje

KAKO JE TREBA KURITI?

Velevažen pripomoček pri vsakdanjem pripravljanju hrane je ogenj; brez njega si kuhanja niti misliti ne moremo. Ogenj pravilno rabiti je pa velika umetnost, ki je dobri kuharici neobhodno potrebna.

V naših hišah kuhamo v peči ali na štedilniku, na katerem je seveda delo kuharice preprostejše in lažje. Zato se hočemo ozirati na oboje: na kuhanje v peči ali na ognjišču in na kuhanje na štedilniku.

Peč nam izvrstno služi razen pri peki kruha seveda tudi pri peki potice, šarkljev, štrukljev, gibanic („štrudljev“) in drobnega peciva. Vročina v peči je enakomerna in počasi pojenjuje, kakor jo potrebujemo za navedene vrste jedil. Važno je le, da vemo, kdaj moramo postaviti jed v peč in kdaj jo ven vzeti.

Zato pomni: če hočeš peči pecivo iz kvašenega testa, n. pr. štruklje, potice ali gibanice iz vlečenega testa, daj košček belega papirja v peč, ki je za peko pripravljena! Ako postane papir kmalu svetlorjav, je v peči prava vročina za to vrsto peciva. Pecivo iz maslenega testa zahteva hujšo vročino. Košček papirja v peči mora postati bolj temnorjav. Za drobno pecivo je treba zopet manj gorkote kot za pecivo iz kvašenega testa. Košček papirja v peči naj postane svetlorumen.

Kdaj je pecivo dosti pečeno? Potica, šarkelj in štruklji so pečeni navadno v eni uri. To spoznaš po vnetem glasu, če trkaš nanje. Bolj gotovo pa je, če prebodeš pecivo z iglo do dna. Ako je igla vlažna ali če se je celo prime testo, je to znamenje, da pecivo še ni dosti pečeno. Gibanica rabi približno tri četrt ure, drobno pecivo (piškoti, kolački i. dr.) potrebuje en četrt do pol ure, da je pečeno.

Tudi pečenka se lepo peče v peči. Za velik kos pečenke je najbolje, da razbeliš peč tako, kot bi hotela peči kruh. Manjši kos pečenke daj v ponev, ki ima noge, ali postavi ponev na trinožnik! Žerjavico daj okoli ponve, pod njo pa prav malo ali nič. Pazi, da se žerjavica ne kadi preveč, da se ne navzame pečenka duha po dimu.

Pečenko vzemi večkrat iz peči in jo po malem zalivaj z juho ali z vodo!

Pečenka se peče po uro do dve uri, da je meso popolnoma mehko; če jo prebodeš, ne sme priteči več rdečkasti sok.

Sedaj si oglejmo še štedilnik! Ne bom opozarjala na njegove velike prednosti, ki jih ima pred pečjo. Le o tem se hočemo pomeniti, kar je težje zadeti pri štedilniku nego pri peči. Peč se počasi ohlaja; če si jo dobro razgrela, veš, da bo v njej dosti vročine za vso peko. Štedilnik se pa hitro razgreje in hitro shladi; drugače drži vročino, če kuriš z drvmi, drugače zopet, če kuriš s premo gom. Treba je, da ga natančno opazuješ in da sama zadeneš pravo mero, koliko je treba pri njem kuriti, ker so po-

samezni štedilniki v tem oziru zelo različni.

Kdaj je pečica pri štedilniku za peko dosti razgreta, spoznaš po listku papirja prav tako kakor pri peči. Najlepše uspehe boš dosegla, če kuriš tako, da je vročina kolikor mogoče enakomerna. Ne smeš pustiti, da bi med peko ogenj zelo pogorel in da bi morala potem močno zakuriti na novo. Pecivo ne bo enakomerno pečeno in na več krajih se bo osmodilo.

Ne dajaj peciva v pečico, dokler še močno plapolja, posebno če kuriš z drvmi! Najbolje je, da imaš v štedilniku močno žerjavico in da potem po malem dolagaš kuriva zato, da ostane žerjavica enakomerno močna.

Skrbi, da je kotel nad pečico poln gorke vode in ne prilivaj mrzle vode med pečenjem ali neposredno prej, preden daš pecivo v pečico! Kajti mrzla voda preveč ohladi gornji prostor v pečici. Pecivo bo ostalo po vrhu blede.

Dobro je, da postaviš posodo s pecivom na opeko ali na okvir iz pločevine, ker je dno v pečici po navadi prevroče; v tem slučaju se zlasti močnata jed rada prismoji. Ako pecivo po vrhu prehitro porumeni, ga pokrij s polo papirja!

Vratca pri pečici odpiraj kolikor mogoče malokrat in jih urno zopet zapiraj! Posebno torte rade upadejo, če se jih dotikamo ali če vratca v pečico večkrat odpiramo.

V VEL. BRITANJI NARAŠČA ŠTEVILO VEGETARIJANCEV

Uradniki britanskega prehranjevalnega urada javljajo vsak teden vpis številnih novih vegetarijancev, ki se odrečejo svojemu nizkemu obroku mesa in vzamejo raje namesto mesa in slanine — na teden dobijo eno do dve tenki rezini slanine — tedensko okrog 30 dkg sira in 5 in pol dkg masti. Celotni obrok znaša torej tedensko 33.6 dkg sira in 30.8 dkg masti.

Število teh vegetarijancev je naraslo po vojni od 40.000 na 50.000 oseb. Zagovorniki vegetarijanstva se naravno veselijo naraščajočega števila novincev v svojih vrstah. Oni razlagajo, da dobi en vegetarijanec iz svojega obroka sira, ki tehta 30 dkg, 85.2 grama proteina, medtem ko dobijo mesojedci iz četrtil kilograma govejega mesa samo 33.6 gramov proteina. Vendar so mnogi drugačnega mnenja, kajti strokovnjaki so ugotovili, da vsebuje svinjsko meso praktično isto množino kalorij kakor sir, medtem ko vsebuje poleg tega še več proteina, železa in vitamina A in B.

V ostalem je pa tajnik londonskega društva vegetarijancev zelo nezaupen napram novim učenjem svojih novih prehranjevalnih načinov, ker se boji, da se večina ne bi mogla upreti skušnjavi ob pogledu na lepo pečeno in lepo dišečo zrezek v času, ko bodo lahko dobili meso zopet v prosti prodaji. (ACA)

Enakost in svoboda za žene

„Iste pravice za moške in žene“, „Bistvene svoboščine za vse, brez razlike plemena, jezika in vere“, to sta dve glavni točki Listine Združenih narodov, na katere se opira komisija za pravni položaj žen.

„Žene so osebe — tako pravi Listina ZN — in pravice žen so človeške pravice. Velike borbe za človeške pravice po vsem svetu ni mogoče ločiti od borbe žena za njihovo individualno svobodo. One zahtevajo, da se jih upošteva kot odrasla bitja, ki so odgovorna za svoja dejanja v svobodnem svetu. Združeni narodi jim priznavajo pravice, da se jih kot take upošteva ter jim hočejo pomagati, da to tudi v celoti dosežejo.“

Te besede je napisala Dorothy Kenyon, predstavnica Združenih držav pri komisiji Združenih narodov za pravni položaj žen. Da seznanimo naše bralce tudi z drugimi vprašanji, s katerimi se bavi svet danes, priobčujemo delno njen članek.

„Namen naše komisije, katero smatramo za organ, ki si je nadel nalogo, doseči popolno enakopravnost veliki polovici človeškega rodu, ki jo tvori ženski spol, je velikanskega pomena. Mi strehamo za tem, da uprizorimo socialno revolucijo, ki bi mogoče dala zagon še nepoznanim možnostim. Navade in šege se ne spremenijo tako zlahka. Mnogi bodo dvomili o uspehih tega stremjenja, toda to spremljanje se uvršča v neiz-

gibni pohod napredka. Med nami najdete praktično zastopana vsa plemena, vse jezike, vse kulture in vse socialne sisteme sveta.“

„V čem obstaja naše delovanje? Bavimo se s političnimi in civilnimi pravicami žen, z volilno pravico, zasedbo javnih mest, o naših pravicah in dolžnostih, da sodelujemo pri javnih in državnih ustanovah. Pravico glasovanja pa smatramo za ključ do večine vseh drugih svoboščin, ker odpremo z njeno uporabo večino vrat, ki so nam še zaprta. Bavimo se s pravicami in možnostmi na polju vzgoje, kajti vzgoja je ključ do spoznavanja in razvoja vseh možnosti na poklicnem polju in drugod. Razpravljamo tudi o elementarnih vprašanjih, kot n. pr. o osebni svobodi. Nekateri spremembe, ki jih mi predlagamo, pa zahtevajo tudi spremembe v narodnih zakonih in v nekaterih pogodbah. Druge spet ne predvidevajo nobenih sprememb zakonov, temveč le spremembe navad in šeg. Seveda nimamo nobenega posrednega vpliva na te spremembe. Vse, kar lahko storimo, je, da se pričamo o dejstvih, ko stavljamo predloge, določamo mere in dajemo priporočila. Naša oblast je že v pripravi, v govorjenju in v pisani besedi. To pričevalno silo lahko izvajamo neposredno na vlade in na narode. Zato je razumevanje in pomoč ženskih organizacij raznih dežel izredne važnosti za naše delo.“

Izpod domače lipe

(Kakor do sedaj, objavljamo tudi danes na tem mestu pisma naših čitateljev z dežele, ki izražajo njihova osebna mnenja in uredništvo nikakor ne odgovarja za vsebino.)

MOKRIJE

Po dolgem času se moramo še mi oglasiti v naši priljubljeni „Koroški Kroniki“.

Naše pridelke smo srečno spravili pod streho. Tako dobre letine že dolgo ni bilo. Tudi sadja in mošta je za domačo porabo kar dosti.

Prunčev Jurij pa si je mislil: Kaj mi bo polna kašča in klet, če darove uživam koj sam. Zato pa si je izbral družico, p.d. Zirovo Roziko iz škocijanske fare. V nedeljo 20. novembra popoldne jo je peljal pred oltar v Škocjanu. Pevci so jima prav lepo zapeli, zlasti še v slovo nevesti, ki je šla v drugo faro. Svatba je trajala v veselem razpoloženju do zjutraj. Tudi oknarji so prišli na svoj račun. Prav zabaven je bil konec, ko sta se ženin in nevesta peljala z okinčanim volom na novi dom. Mlademu paru želimo mnogo sreče na njuni življenski poti.

ŽELEZNA KAPLA

V četrtek, dne 24. novembra se je smrtno ponesrečil komaj 15-letni Hanzi Pišovnik, delavec na žagi. Pomagal je pri vožnji peska za popravila na žagi; pri mostu čez Obirščico je izstopil iz traktorja, da vidi in kaže vozaču traktorja, kje mora peljati, ker je most v zelo slabem stanju. Pri nas bodo — kakor izgleda — mostovi popravljani šele tedaj, ko bodo že skup padli. Da se pa zgodé najhujše nesreče, za to se nihče ne briga. Ko je torej traktor pripeljal preko mosta, je hotel najbrž Hanzi zopet skočiti na traktor. Pri tem pa mu je spodrsnilo, padel je pod priklonni voz in prišel pod zadnje kolo, katero mu je šlo preko prsnega koša; bil je na mestu mrtev. — Pokojni Hanzi je bil vzgled svojim sovrstnikom v pridnosti in dostojnosti. Staršem je ta strašna nesreča prizadela veliko izgubo. Vsem sorodnikom, posebno še staršem, naše iskreno sožalje!

RUTE

„Zemlja se je tresla in skale so pokale...“

Strašno neurje nas je vznemirjalo v noči od sobote na zadnjo nedeljo minulega meseca. Medtem ko je prej padlo v gorah in v višjih legah skoraj meter snega, je začelo polagoma deževati. Vsled nastopivšega južnega vremena in neprenehnega močnega deževja so se vsi potoki spremenili v pravcate hudournike, ki so prestopili svoje bregove. Škoda, ki jo je povzročila povodenj, je ogromna. Razdrta so pota, zasuti travniki in njive, odplavilo je tudi večjo po-

vršino zemljišča, tam je voda drla po travnikih in njivah. Ze ves teden pojejo krampi in lopate svojo otožno pesem, celo ženske in stari ljudje so med pridnimi „kulukarji“.

Najbolj prizadeti so zopet najmanjši gruntarji in stari gospodarji. Povezanost občanov v nesreči je tudi to pot prišla do izraza. Najbolj delavni so Ovčnarji, kjer je razmeroma najbolj opustošeno in največ škode, pa smo kot prvi vzpostavili zopetno zvezo s svetom. Kritično noč smo bdeli ob „laternah“ in stražili mostove, da jih ni odneslo, nekateri pa so spričo razježenosti in brezobzirnosti deroče Kropivne — zapustili celo svoj dom.

Oh, ljubezen plameneča, v srcih naših zdaj gori! Pravijo, da je zaljubljen človek kakor v devetih nebesih in da je

Najlepše božična darila

ZA ELEGANTNO
DAMO IN GOSPODA

DOBITE SAMO PRI

Schappel & Co.

Celovec - Klagenfurt
OBSTPLATZ 1

ljubezen nas revnih zemljanov nekako to, kar je za konja temeljito „štrglanje“, t. j. pol „futrnanje“, kar trdijo tudi strokovnjaki. Na Kopanju nameravajo pripraviti za neodlane „jarmak“ večnega koprnjenja in hrepenenja, ker se žetna posredovalnica zaradi slabe razsvetljave ne obnese. Kopanjčane imamo že od nekdaj zelo radi, nekatere še preveč, na vsak način pa bolj kot oni nas. Toda naših deklet in „puabov“, ki so ali preveč zbirčni ali pa nočejo prestopiti v sladkokisli zakonski jarem, ne mislimo

Kopanjčanom kar tako „dober kup“ dati — vsaj dokler jim ne posveti električna luč. Ta jim baje često dovaja „teman“ tok, da morajo imeti pripravljene petrolejke — kakor takrat, ko so eni sanjali o „majžlnih“, drugi pa o kasiranju tisočakov, — naše „moderne“ elektrarne pa so dremale kakor kak dedej ali babica ob pestovanju, potem ko je utihnila: „... zibljam te, nočeš spati, ušcipnam te...“

Imamo različne poklice: velike gruntarje ali „paure“, tudi „veliki trije“, četvorica ali petorica nazvani, male gruntarje ali „kajžarje“, najemnike in gostače, ki se pečajo z različnimi domačimi deli. Če se vzameta dva velika, nastane po starem ljudskem izročilu „grofija“, ki ima sicer svoj lov. Tudi piscev, ki se „pozabijo“ podpisati ali pa kar drugega podpišejo na kako sporočilo za našo javnost, in slikarjev se nam ne manjka. Prihodnja razstava slik, ki bodo predstavljale razne poklice, med njimi tudi pevca s pesmijo: „Sinoči sem na vasi bil, na onem kraj potoka, slišal sem en mili glas...“ obeta biti pestra.

REMSENIK

V nedeljo 20. novembra smo se prav pošteno vrteli pri Podobniku v Beli, saj sta bili tam kar dve svatbi naenkrat. Poročila sta se dva gozdna delavca grofa Thurna in sicer: Jožef Lašič z Angelo Huter in Matevž Vošank z Mimi Sočenko, vsi iz Remšenika. Rajanja in dobre volje ni manjkalo. Novoporočenim želimo mnogo sreče in božjega blagoslova na poti v bodočnost.

CELOVEC

(Miklavževanje v hiši Mohorjeve družbe)

V nedeljo 4. decembra je priredila Mohorjeva družba v Celovcu v svoji hiši na vogalu Viktringer Ringa in 10. Oktober-strasse Miklavžev večer. To je bila prva slovenska prireditelja po desetih letih v tej hiši. Obisk te prireditve, ki je bil izredno velik, je pokazal, kako čutijo Slovenci v Celovcu potrebo po lepih kulturnih prireditvah, kjer se lahko sestanejo s svojimi starimi znanci, da po domače pokramljajo med seboj.

Otroci iz Škocjana in Kamna v Podjunu so pod vodstvom svojih dušnih pastirjev pripravili gostom veliko veselje s prizorčkom iz operete „Sv. Miklavž“. Kar občudovali smo njihovo lepo petje in pohvaliti moramo vse skupaj. Ko je bilo to končano, je Miklavž obdaroval številno dečo in tudi odrasle, pri čemer ni varčeval s pohvalami, pa tudi ne z grajo, kakor je pač kdo zaslužil. Dobra volja med gosti je vedno bolj naraščala ob zvokih lepih domačih pesmi in glasbe, da so gostje gotovo sklenili udeležiti se še več podobnih prireditev.

Škoda je le, da so prostori malo premajhni in je moralo zaradi tega oditi precej ljudi, ki so se tudi želeli udeležiti te prireditve.

Hanzej je pri Košniku koj začutil, da matere ni več. Vsem je bil v napoto, vsem odveč. Ko je zrasel toliko, da je bil za pastirja, se je za Hanzeja odprlo trpljenje z vsem breznom. Košnik je bil človek, ki je z besedami malo ukazoval, raje je govoril s palico. Kadar je tepel, ni gledal, kam je padalo. Ni se redko zgodilo, da je fant pretepen vso noč preležal kje v drvarnici. Ko mu je bilo dvanajst let, se je očitno pokazalo, da fant ni več pri pravi pameti. Včasih je sedel kje v kotu in po cele ure vokal, včasih spet se je po cele dneve smejal. Ko mu ni še bilo osemnajst let, se je neke noči odtrgal od Košnika, stopil na cesto in od tedaj se je klatil po dolini, ležal po hlevih in drvarnicah in jedel, kar so mu ljudje dali.

Podlipnik se je naredil mrtvega. Ko je takrat zvedel za smrt Motnikove Neže, se je novice zveselil. Vseskozi se je bal, da bi lahko Neža kaj povedala. Zdaj je skrb zginila. Ostal je otrok Hanzej, tega se ni bal. Čeprav so se ženski jeziki ob Nežini smrti razvezali, čeprav je takrat padlo tudi Podlipnikovo ime, nihče ni vedel nič natančnega in Neža sama nikoli ni povedala očeta. Samo to je povedala, da ga je preklela in da je šla njena kletev do poslednje korenine. Ženski jeziki se seveda niso ustavili. Potlej je nenadoma Podlipnik zrasel. To je bilo kaj potem, ko se je Podlipnik oženil. Ženske so se ustrašile in žobarenje je počasi utihnilo.

Gledališče

Začetek predstav ob 20:00

- 13. dec.: Boheme. Opera. Red B.
- 14. dec.: Orlov. Opereta.
- 15. dec.: Boheme. Red C.
- 16. dec.: Panoptikum. Veseloigra. Premiera. Red A.
- 17. dec.: Boheme.
- 18. dec.: 14.00: Princeska Burjica. — Otroška pravljica. Premiera. 20.00: Orlov.

KARL BUNJE:

„Družinski privesek“

V petek 3. decembra je bila v celovškem gledališču premiera veseloigre Karla Bunje: „Družinski privesek“. Komad nudi 2 uri neprisiljene zabave, kajti vse težave se razpletejo zelo idealno. Gledalec se ne dolgočasi, kajti komad nima dolžin in je igran zelo živo, kar je nemala zasluga režiserja Willy Dunkla.

Glavno vlogo igra g. Georg Bucher kot gost, čigar odlični komiki se mora gledalec smejeti celo v prizorih, ko spravlja svojo družino na rob propada. Vendar nas kljub temu prepriča, da „ima srce na pravem mestu“.

Njegovo ženo podaja prepričljivo ga. Grete Bittner. Sončni žarek družine je hčerka Erna, katero ljubko podaja gđc. Ingold Platzer. Njena dobrota je poplačana, ko končno najde moža, katerega zasluži in katerega simpatično igra g. Martin Hirthe. Njegovo nasprotje je „bivši ženin“ Erne, Alfred Stöger, katerega podaja g. Repar tako dobro, da smo končno tudi mi veseli, da je dobila gđc. Erna drugega moža. Od ostalih „ženinov“ bi omenili predvsem še g. L. Horaka, ki je bil nagrajen za svojo izrazito mimiko z aplavzom ob odprti sceni, ter g. Rolf Dietricha.

Vsem, ki se radi smejejo, komad priporočamo.

Modna tegavina

SAMONIG

prinaša:
otroške kombinirane
majice in spodnje hlače
iz komatega trikoja S 19,80

BELIAK-VILLACH
Weißbriachgasse 12

Karel Mauser:

Mrtvi rod

IZVIREN ROMAN IZ ZILJSKE DOLINE

2.

Pridejo otroci, pridejo težave, zemlja kliče na vseh koncih in krajih, kaj boš tedaj s sanjami? Uneseš se in žinjaš, da mora že tako biti, da stari več vedo kakor mladi.

Podlipnikov Foltej do prvega štehvanja s Pečnikovo še ni imel nič besede. Podlipnik ni silil, toda med njim in Pečnikom je že ležala beseda.

Pečnikova Greti pride na Podlipnikovo zemljo. Po štehvanju pa je Podlipnik Folteju pokazal pot v Čajno. Eno samo pot, ki je peljala do Pečnika. Na mogočno dvorišče, v Pečnikovo hišo.

Foltej je vedel, da mu je Greti name njena in da zanj ni nobene druge dečle več na Zilji. Ni se gnal zavoljo tega. Njegovo življenje, ki je zrastle pod mogočno očetovo besedo, še ni prav začutilo, da je včasih beseda zadosti, in že se pot obrne.

Foltej je pričel napletati v Čajno in, kadar je prišel Pečnik na Bistrice, je pustil konja in voz pri Podlipniku.

Podlipniku je bilo prav. Toda spreči še ni mislil.

Glavno je, da Foltej ve, do kam sme in kje se mora ustaviti.

Pri Pečniku v Čajni. In samo pri Pečniku. Vse, kar je manj kakor Pečnik, ni za Podlipnikovo zemljo.

Dró, da Foltej ve. V letih je, ko mlada kri rada zavre. Podlipnik ve. Ni stara Kašnica žobarila kar tjavdan. Sicer ljudje le bolj ugibajo, nihče ne ve nič pravega, toda Podlipnika vselej streše, kadar pride skoz vas Motnikov Hanzej. V rajdah se podé otroci za njim, ga obmetavajo s prahom in z blatom, mečejo kamenje, da ubogi norec drvi po ozkih cestah kakor splašena srna.

Motnikovega Hanzeja pozna vsa dolina. Tam nekje od Vrat je doma, mati mu je umrla, ko mu je bilo komaj pet let. V na pol podrti bajti je ostal sam, dokler ga ni samote odrešil Košnik, gruntar in samogoltnož. Za plačilo si je vzel še bajto.

Takrat so ljudje žinjali vse mogoče. Hanzejeva mati da je bila čedna dečva, ki se je pobijala z dninami. Fantje so bodli vanjo, dečva pa se jih je otepal, ker je vedela, da z bajte ni poti na grunt. Tudi Podlipnik ni bil med zadnjimi. Kako je vse bilo, nihče ni prav vedel. Nazadnje je v bajti zavekalo in Hanzej je bil brez očeta. Po cele dneve je sam prevekal v bajti, preko balil vse kote, se skobalil pred bajto in vsak večer pobit in potolčen pričakal na mater, ki se je vrnila z dela. Pet let se je pobijala po gruntih, nazadnje jo je stisnila pljučnica.

¹¹ sadovnjak za hišo; ¹² dvorišče.

Sedaj za vsakogar dosegljivo!

Moške delovne obleke	od S 280.—
Moške obleke, kor. in štaj. kroja	od S 390.—
Moški zimski plašči, ulster	od S 325.—
Moški gumijasti plašči s pasom	od S 162.—
Moški Hubertus-plašči	od S 197.20
Moške smučarske hlače	od S 75.—
Moške hlače, dolge	od S 76.70
Moške hlače-dokolenke	od S 71.50
Moške delovne srajce, temne	od S 40.70
Moške modne srajce	od S 45.10
Moške spodnje hlače, dolge	od S 28.60
Moške spodnje jopice	od S 33.15
Moške kratke nogavice	od S 6.70
Moške dokol. in športne nogav.	od S 9.80
Moški puloverji in telovniki	od S 54.—
Moški jopiči iz usnja, žameta, volnenega blaga in pleteni v največji izbiri.	
Moške pyjame iz l.a. popelina	od S 143.50
Damski zimski plašči	od S 280.—
Damski kostumi	od S 135.—
Ženske obleke iz barhenta	od 98.—
Ženske športne obleke, volnene, kockastega vzorca	od S 170.—

Zenske Jersey-obleke	od S 178.—
Zenska krila	od S 54.70
Ženske smučarske hlače Ia	od S 144.30
Zenske hlače, dolge z okrajci, čista volna	od S 192.50
Zensko perilo	od S 22.40
Zenska spodnja krila	od S 39.20
Ženski elastični pasovi za nogav. (močne kakovosti za zimo)	od S 16.—
Ženske srajce	od S 17.90
Ženski modrčki	13.25 od S 5.20
Ženski pasovi za nogavice	od S 17.20
Ženski gumijasti pasovi za nogav.	od S 37.60
Ženske nogavice, Ks.	od S 10.50
Ženske trpežne nogavice	od S 15.70
Ženske ovratne in naglavne rute žepni robci v veliki izbiri.	
Deški plašči	od S 65.—
Deške smučarske hlače	od S 69.20
Deške hlače-dokolenke	od S 48.—
Deške obleke	od S 98.—
Deški jopiči	od S 42.—

Deške in dekliske obleke za telov.	od S 44.10
Deški in dekliski puloverji, telovniki, srajce, spodnje hlače, nogavice, vse vrste rokavice, Hubertus-plašči in pelerine v največji izbiri.	
Dekliski plašči	od S 65.—
Dekliske obleke, barhent in volneno blago ter Jersey	od S 32.38
Pralno blago za športne obleke, 140 cm široko	od S 39.—
Inlet	od S 15.50
Kord za smučarske hlače Ia, arlberški kord, impregniran, čista volna, zajamčeno nepremočljivo.	
Kord za smučarske hlače, dobre kakovosti	od S 124.80
Blago za moške športne obleke	od S 32.50
Blago za moške plašče	od S 61.—
Grebenane tkanine (Kammgarn), blago za moške in ženske plašče ter kocasta volnina (Flausch), blago za ženske obleke, barhent za spodnje hlače, posteljno perilo, rožasto, flanela, barhant, barhanti za večerne halje v veliki izbiri.	
Blago za ženske obleke (volna, enobarvno)	od S 27.30
Volna za pletenje v največji izbiri.	
Otirače (Frottierhandt.)	12.35 od S 11.90, 8.60
Brisače iz platna (čisto platno)	S 11.30, 10.70
Prtičji (Servietten) iz damasta	S 10.65
Namizni prtji iz čistega platna, beli in barvasti	S 58.50
Prešite odeje iz kretona	S 152.—
Volnene odeje v vseh cenah.	
Blago za zavese vrste „Marquissette“ širok 145 cm	S 13.75
Zenski in moški dežniki, tudi zložljivi, — kot božično darilo	od S 54.60
Nahrbtniki za delavce, šport, ženske in moške.	

Dietmar Warmuth & Co.

Telefon 41-03

Beljak - Villach

Hauptplatz 22

Amerika v številkah

Iz uradnih poročil sledi, da je 16 milijonov ameriških delavcev vpisanih v sindikalnih organizacijah.

Lani se je mudilo okoli 5 milijonov ameriških športnikov v narodnih parkih zaradi lova in ribolova.

Za začimbo jedil porabi vsak Američan na leto povprečno 2,7 kg soli.

V Združenih državah je okoli 6500 bolnišnic.

Skoraj 60% pomaranč ameriškega trga so predelali v tovarnah za konzerviranje sadja.

Nad 2.400.000 ameriških rodbin je kupilo v letu 1948 hišo; skupna vrednost kupljenih hiš je 21 milijard dolarjev, posamezna hiša pa je stala povprečno 7500 do 8500 dolarjev.

Ameriško poljedelsko ministrstvo poroča, da gojijo ameriški kmetje letos okoli 96 milijonov svinj.

V Združenih državah je nad 6200 bolnic z 1.425.000 posteljami, kjer se lahko zdravi 16 milijonov bolnikov na leto.

Od leta 1940 naprej pa do danes je nastalo preko 6 milijonov novih družin v Združenih državah. Statistični urad poroča tozadevno, da je letno število porok v Združenih državah znatno višje od predvojnega.

Marshallov načrt stane Združene države vsako uro približno 570.000 dolarjev.

V prvih petih mesecih 1949 se je udeležilo povprečno vsak teden kinematografskih predstav okoli 59 milijonov oseb. Lani je število bilo povprečno 67 milijonov.

Vsak dan piše ali brzojavi povprečno 5000 državljanov predsedniku Trumanu in zahteva v svojih dopisih razne informacije ali mu sporoča svoje mnenje o raznih vrašanjih uprave.

V akademskem letu 1948—1949 poseča ameriške univerze in višje učne zavode 696.000 žensk, to je za 17.000 več kot prejšnje leto.

V letu 1948 so v Združenih državah za nove cestne zgradbe porabili povprečno 12 dolarjev na vsakega prebivalca.

Industrija ameriške televizije (gledanje v daljavo) poroča, da je bilo do danes prodanih okoli 1.500.000 televizijskih prejemnikov.

Božična darila!

URE VSEH VRST!

Dragulji, zlate in srebrne stvari

jedilni pribori pri urarju in juvelirju

FRANZ WIESER

Celovec - Klagenfurt
Bahnhofstraße 12

Darila

v obliki oblek za dame, gospode in otroke

poceni in dobro pri

Waldner

Celovec - Klagenfurt
10.-Oktober Straße 2 - Tel. 22-73

Vse za božično

preznavanje:

torte, obeski, bonboniere, pecivo, močnata jedila, vsa mesna jedila v vsaki umetniški izdelavi

u kavarni - slaščičarni - restavraciji

BARTL MUSIL

Celovec - Klagenfurt
10.-Oktober Str. 14
Telefon 12-94

Pihala, harmonike, citre i. t. d. kakor tudi popravila, plošče, radijske aparate dobite zelo poceni v

GLASBENI TRGOVINI

Hergeth

CELOVEC - KLAGENFURT
Burggasse 23 (poleg trg. SPITRA)

V Roskspringu, v državi Wyoming, je bilo dokončano vrtanje najglobkejše petrolejske jame, kar jih je na svetu, v globini 5800 m. Delo je izvršila družba „Superior Oil Company of California“ v 188 dneh.

S povečanim nasadom križane turščice se je ta pridelek v Združenih državah povečal za 20%.

Združene države, ki imajo 7% celokupnega svetovnega prebivalstva, proizvajajo pa okoli 50% električne energije celega sveta.

Kože surove kože

kakor lisice, podlasice, dihurji, veverice, zajci, jazbeci kakor tudi vse kože divjadi in domačih živali nakupuje po dokazano

najvišjih dnevnih cenah

Hans Wrann

Celovec - Klagenfurt, Priesterhausg. 4
Telefon 2695

Leta 1948 je bila v Združenih državah do zdaj največja akcija za zatiranje miši, ki uničujejo žitarice in druga živila. Te kampanje se je udeležilo nad 630 mest.

V Združenih državah je okoli 250 verskih družb s 73 milijoni vernikov, cerkvá je nad 253.000.

Tretjina filmskih tednikov, ki jih je lani produciralo 5 največjih filmskih družb, se peča z dogodki v Organizaciji Združenih narodov in z dogodki mednarodnega značaja.

G. FRICK

železo, kovine, stroji

CELOVEC - Salmstraße 7, Tel. 14-86

Male sobne peči
Kolli za poljske kuhinje
Zajemalke in lopate
Pušice iz rdeče in sive zlitine

Prodaja železja vseh vrst

Za Vaše božične nakupe blagovi najboljše kakovosti po nizkih cenah pri

Tschernutter

Celovec - Klagenfurt
Karlreitstr. 1 (preje J. Herschitz)

Misli praktično - daruj čevlje!

Trgovina s čevlji

A. Grohar & Sohn

Celovec - Klagenfurt
Kramergasse - Stari trg (Vogal)

SPECIALNA TRGOVINA

Optik

KRONFUSS

CELOVEC - KLAGENFURT
Bahnhofstraße 15 - Telefon 28-88

Dobavitelj bolniške blagajne

Stalno velika zaloga prešitih odev in blaga za rjuhe (150 cm)

v specialni trgovini

ROSSBACHIER

**CELOVEC - KLAGENFURT
ALTER PLATZ 8**

Dodelitev živil

ZA 61. DODELITVENO DOBO

Vsi potrošniki (tudi na dodatne nakaznice) dobijo na živilske nakaznice za 61. dodelitveno dobo na posamezne odrezke one količine in one vrste živil, ki so na teh odrezkih označene.

Razen tega dobijo potrošniki še:

Sladkorja: po 600 gramov za vse skupine starosti na odrezka 13 in 14 živilskih nakaznic, ki imata natisnjeno oznako „Zucker“ (sladkor).

Mesa: po 50 gramov na odrezke živilskih nakaznic z oznako „Fleisch“ (meso) 1/E, 2/E, 3/E, 4/E, 1/Jgd, 2/Jgd, 3/Jgd in 4/Jgd. — Po 100 gramov na odrezke živilskih nakaznic z oznako „Fleisch“ (meso) 1/Klst in 2/Klst.

Maščob: po 100 gramov na odrezke živilskih nakaznic z oznako „Fett“ (maščoba) 9/E, 10/E, 11/E, 12/E, 9/Jgd, 10/Jgd, 11/Jgd, 12/Jgd, 9/K, 10/K, 11/K, 12/K.

Po 400 gramov moke za kuho na odrezke I in II dodatne nakaznice za zaposleno mladino.

Naročilne listke za mleko naj oddajo potrošniki v začetku 61. dodelitvene dobe v poljubni prodajalnici mleka.

Obroki polnomastnega (svežega) mleka so: za otroke do treh let dnevno po $\frac{3}{4}$ litra, za otroke od 3 do 12 let dnevno po $\frac{1}{2}$ litra, za mladino od 12 do 18 let dnevno po $\frac{1}{4}$ litra, za noseče in doječe matere dnevno po $\frac{1}{2}$ litra.

Najboljše

**modno blago
in perilo**

Grünen

**Celovec - Klagenfurt
Burggasse**

**MODELNA
TRGOVINA**

**Elegantna obleka iz blaga in svile
Modni zimski plašči (Flauschmantel)**

Kvalitetni kožuhi

**Volnene stvari in domače halje
v bogati izbiri**

**Posebni oddelek za močne dame
7 odst. popusta („rabata“)**

Mimi Krenasse

CELOVEC - KLAGENFURT, PARADEISERGASSE

DROGERIJA - PARFUMERIJA

KAKOR TUDI VSE V TO STROKO SPADAJOČI PREDMETI

Hubert Reichmann & Co.

CELOVEC - KLAGENFURT - LIDMANSKYGASSE 27

SI DOVOLJUJEJO NAZNANITI

OTVORITEV TRGOVINE

1. DECEMBRA 1949

**Heanilna in pasajilna
deustva v Celovcu**

Uradije ob ČETRTHIH in
SOBOTAH od 9. do 12. ure

Pavličeva-ulica 7 (stara Einspielerjeva hiša)

ODBOR

Zahtevajte

Finkensteiner

testenine, domači kakovostni
proizvod

Priporoča se

ŠPECERIJA - DELIKATESE

Anni Skofič

**Celovec - Klagenfurt
Bahnhofstraße 23**

Radio Schmidt

**Prodaja - popravila
žarnice**

Vaša strokovna trgovina

CELOVEC - Klagenfurt

Bahnhofstraße 22 - Telefon 29-48

Kinder FOTO Ella Petrykiewicz

FOTOGRAF

BELJAK - Villach

Poročne in darilne slike ter slike za legitimacije. Izvrševanje fotoamaterskih del.

**Nov naslov:
Postgasse 3, Tel. 49-36**

**Bave, lake, emailje, laneni fienez,
slikarske in pleskarske potrebšnine**

**kupite naj-
bolje pri**

PETER DE CILLIA

FELDKIRCHEN - Telefon 73

in pri podružnici:

Celovec - Klagenfurt, St.-Veiter Straße 35 - Tel. 28-38

VEDNO VELIKA IZBIRA

ORIENTALSKIH IN PERZIJSKIH PREPROG,

na roko vzlatih in zametnih (velournih) preprog ter tekačev.

Blago za pohištvo, zavese, pregrinjala za mize in divane.

Popusti za preprodajalce, hotele in gostilne. — Plačilne olajšave. — Dajemo v to stroko spadajoče nasvete za opremo sob, po želji tudi na lico mesta.

Strokovna trgovina za preproge, pohištveno blago in zavese

DIR. JOSEF RADLMAYR

BELJAK - VILLACH

TRGOVINA NA DROBNO: POSTGASSE 3 TELEFON 47-67 - 4447

Sporočam cenjenim bralcem „KOROŠKE KRONIKE“, da sem s 4. decembrom oprl svojo na novo zgrajeno podjetje s kavarno in slaščičarno

Slaščičarna - kavarna

fahrnberger

Celovec -

Klagenfurt

ANNABICHL

St.-Veiter Straße